

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Nașterea lui Christos.

Christos se naște, măriți-l!
Christos din ceruri, întâmpinați-l!
Christos pe pământ, înălțați-vă!
Cântați Domnului tot pământul,
și cu veselie lăudați-l, popoarelor,
că s'a preamărit!

Minutată a fost noaptea, în care s'a născut Domnul nostru Isus Christos. Cerul era înfrumusețat cu milioane de stele; locuitorii Vitfleemului dorm cu somn de pace, neprevăzând, că într'aceasta noapte se va săvârși un lucru, care va avea însemnătate mare pentru toată lumea; neprevăzând, că din noaptea aceasta toată lumea își va întoarce ochii săi către orașul Vitfleem, peștera căruia a primit pe cel necăput, sălășluit în iesle. Și iată o lumină strălucitoare, nepământescă, i-au luminat pe păstorii, cari erau cu vitele la câmp, și ei au văzut înaintea lor un înger, care le-a zis lor: Bucurați-vă, eu vă vestesc vouă bucurie mare, căci astăzi s'a născut Mântuitorul lumii și iată vouă semn: veți afla un prunc înfășat, culcat în iesle. Și încă îngerul n'a sfârșit aceste cuvinte, și s'a arătat o mulțime de oaste cerească, lăudând pe Dumnezeu și cântând:

Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu
și pe pământ pace, între oameni bună voie!
(Luca, 2, 14).

Și cum s'au dus dela dânșii îngerii, păstorii au mers în Vitfleem și, aflând în iesle pe pruncul Christos, i s'au închinat Lui, ca lui Dumnezeu. Iată, iubiți cetitori, temeul marelui praznic al Nașterii Domnului!

Dar cum să cinstim noi, ca creștini și ca Români, aceasta zi sfântă și pentru noi mântuitoare? În privința aceasta, iată ce sfat dă creștinilor sfântul apostol Pavel: „S'a arătat darul lui Dumnezeu cel mântuitoriu tuturor oamenilor, care ne învață pe noi, că, lăpădând necurăția și poftele lumești, cu trezvie și cu dreptate și cu bună credință să viețuim în veacul de acum“. (Tit, 2, 11—12).

Și dacă după acest sfat fiecare creștin este dator totdeauna să-și potrivească viața

sa, apoi cu atât mai mult întru aceste zile sfinte noi suntem datori să împlinim sfatul apostolului. Într'aceste zile mai deosebit gândurile noastre trebuie să fie îndreptate către aducerea aminte despre căderea și despre depărtarea noastră dela Dumnezeu, și apoi cu mângăiere să întoarcem gândurile noastre către milostivirea și bunătatea lui Dumnezeu, Carele a trimis în lume pe unul născut Fiul Său, Domnul nostru Isus Christos, ca să pătimească și să moară pe cruce, ca să ne izbăvească de toate fărâdelegile și să-și curățească lumii poporal, următor de fapte bune.

E deci de datoria noastră, ca sfânta zi de astăzi a Nașterii Domnului să fie pentru noi un îndemn pentru renașterea noastră întru învățăturile Mântuitorului. Și vom dovedi aceasta renaștere sârguindu-ne a trăi întru toate după acele învățături mântuitoare, ferindu-ne de păcatele de moarte ale lăcomiei, ale urii, ale pismei și toate celelalte daruri ale necuratului.

Vom dovedi aceasta renaștere, sârguindu-ne a împlini porunca, care este cea mai mare: să iubim pe Domnul Dumnezeu nostru din tot sufletul nostru și din tot cugetul nostru și cu toată inima noastră, iar pe deapropoalele noastre ca pe noi înșine.

Dumnezeu însă, în înțelepciunea lui cea nepătrunsă, a deosebit pe oamenii de pe pământ după popoară. Pe lângă datoriile creștinești, ce le avem față de toți oamenii, noi mai avem un rând de datorii față de poporul nostru, de care ne ținem.

Trăim vremuri grele. Străini de neamul nostru, cari au apucat stăpânirea țării în mâinile lor, și-au uitat de datoriile lor creștinești, și îmbrăcându-se în haina lăcomiei, urii, pizmii și a tuturor celorlalte daruri ale necuratului, caută să ne împedecă cu totdinadinsul dela împlinirea datoriilor noastre creștinești și naționale. Acești slujitori ai întunerecului dau asalt bisericilor noastre, de unde se revarsă lumina credinței celei adevărate în sufletele noastre. Ei cred, că spărgând haina națională a lăcașului lui Dumnezeu ridicat de noi în cinstea Lui, ne vor face păgâni și ne vor

face nevrednici de ocrotirea și mai departe a Celui-a-tot-puternic.

Acești slujitori ai întunerecului dau asalt școalelor noastre, unde ni se luminează, în limba noastră românească, odraslele neamului nostru. Ei cred, că nimicind aceste lăcașuri de cultură românească, neamul nostru se va strică tot mai mult la trup și la suflet și astfel slăbit nu va mai avea putere să se împotrivescă dorinței lor de-a ne preface din creștini și Români în necredincioși și de neam străin.

Acești slujitori ai întunerecului dau asalt și tuturor celorlalte așezăminte ale noastre, unde vrem să ne adăpostim și lărgim cultura noastră și averea noastră. Ei cred, că nimicind și aceste cetăți de întărire ale noastre, și mai curând își vor vedea împlinită dorința lor nebunească, de-a ne șterge de pe fața țării ca creștini și ca Români, cari am fost, suntem, dar vom și fi totdeauna.

Aceste asalturi păgânești trebuie să fie pentru noi un îndemn de-a ne gândi în clipele de odihnă și reculegere, cum este și marele praznic al Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru, nu numai la renașterea noastră întru împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, ci și la renașterea noastră întru împlinirea poruncilor naționale, cari ne îndatorează să cinstim, să apărăm și să ne păstrăm cu toată tăria biserica și școala noastră națională confesională; să cinstim și să apărăm pe ceice slujesc în aceste două lăcașuri; să cinstim și să urmărim pe fruntașii, pe cari ni i-am ales noi pentru a ne conduce în lupta pentru bunurile naționale. Să urmărim sfatul celorce ne îndeamnă la înființarea de așezăminte, cari toate să contribuie la întărirea bisericilor și școalelor noastre și la împuțirea noastră în cultură și avere.

Iar dacă renașterea aceasta întru lupta pentru bunurile noastre culturale și economice se va face și în urma îndemnului, ce ni l-a dat Nașterea Domnului, vom putea zice cu adevărat, că praznic mântuitor este aceasta.

Care limbă să se folosească în afacerile comunale? O comună slovacă din comitatul Pojonului a hotărât, că limba protocolară a comunei să fie, pe lângă cea maghiară, și cea slovacă. Congregația acestui comitat a avut îndrăzneala să ștergă aceasta hotărâre, care-și are temeiul în legile țării. Anume §-ul 20 din legea de naționalități spune lămurit: „*Adunările comunale își aleg ele limba lor protocolară și oficială. Procesul verbal (protocolul) trebuie să se scrie totodată și în limba, pe care o vor socoti ca trebuincioasă a cincina parte a membrilor cu drept de vot.*” (Vezi „Foaia Poporului” Nr. 16 din 1911).

Prin urmare consiliul comunal își alege singur limba lui protocolară și limba maghiară nici n'are ce căuta în comuna slovacă (sau românească ș. a.), dacă n'ar fi cerută de a cincina parte a membrilor cu drept de vot. Tot legea mai arată și aceea, că limba și-o alege consiliul comunal după limba maternă a locuitorilor comunei, fără să fie trebuință, ca cei dela comitat să primească sau să nu primească hotărârea lui.

În satele noastre nu ne trebuie limbă străină, iar dacă sunt și străini în sat și a cincina parte din membri consiliului cer, pe lângă limba noastră, și limba lor, le-o îngăduim, căci așa cere legea. Altminteri ba!

Din delegațiuni. După Crăciunul nemțesc s'au întrunit delegațiunile austro-ungare, adică dieta comună, în care sunt trimiși deputați și din dieta din Pesta și din cea din Viena. În dieta aceasta comună se hotărăște în privința treburilor comune ale monarhiei noastre, mai ales în privința armatei și a politicii externe (cu celelalte state). Afacerile Bosniei și Herțegovinei încă se hotărăsc în delegațiuni.

De data aceasta, ministrul de externe al monarhiei, contele *Aehrenthal* a spus, că Austro-Ungaria ține să întărească tot mai mult alianța sa cu statele prietene (Germania, Italia, apoi România) și că lucrează pentru încheierea unei păci cinstite, care să pună capăt războiului între Turcia și Italia, căci el ar putea deveni primejdios pentru pacea Europei întregi.

Pentru asigurarea păcii trebuie o armată puternică, de aceea guvernul Împăratului se gândește mereu la întărirea armatei, care nu e chemată să atace pe nimeni, ci numai să aperse monarhia de orice atac ar veni din afară.

Se vede însă, că dragostea între aliați nu e așa de mare, căci deputatul slovean *Korostetz* l-a întrebat, ce vrea Italia, care adună o mulțime de soldați italieni la granița Austriei. Ministrul n'a răspuns nimic. Se vede, că fostul șef al statului major general avea dreptate, când spunea, că față de Italia trebuie să fim cu cea mai mare grijă.

Învățătorii maghiari și votul universal. Preste trei mii de învățători maghiari — cei mai mulți de stat — s'au strâns din toate părțile Ungariei la Budapesta, ca să se sfătuească asupra intereselor lor. În congresul acesta au hotărât să ceară îmbunătățirea stării lor materiale. Vorbitorii lor au declarat, că n'au încredere în guvernele alese de niște diete compuse pe temeiul unei legi electorale, care nu recunoaște votul universal. De

aceea cer și introducerea votului universal, egal și secret, iar de nu li se vor împlini cererile, amenință, că se vor pune în grevă, adică vor face numai lecții în clase, dar nu se vor mai ocupa de activitatea afară de școală (coruri, grădinărit, societăți de lectură, bănci populare ș. a.).

Foarte frumos dela ei și foarte bine a spus unul, că statul cheltuiește pentru o singură corabie de războiu (*Dreadnought*) 60—70 milioane de coroane, pe când dacă ar face la 30 de mii de învățători o leafă anuală de 1500 cor., ar trebui numai 45 milioane. Dar când se va găsi între învățătorii de stat unul destul de curajos, ca să spună pe față, ceea ce vede în fiecare zi, că e o barbarie să chiniești copiii din școlile populare într-o limbă străină, pe care n'o pricep și n'o pot învăța niciodată?

Le este groază de celece vor urmă. Neînțelegerile între ministrul de externe *Aehrenthal* și conducerea statului major al armatei austro-ungare îi neliniștește foarte mult pe ceice, din nenorocire, stăpânesc Ungaria. Neliniștea e cu atât mai mare, știindu-se, că sprijinitorul celorce luptă împotriva politicii din Ungaria e însuși viitorul Împărat. Se șvonește tot mai mult, că *Aehrenthal*, cunoscut ca prieten al politicii asupraștoare ungurești, încă ar fi pe ducă. Conducătorii acestei politici se mișcă. *Andrássy*, dușmanul votului universal și al naționalităților nemaghiare, a ținut nu de mult o vorbire, în care laudă pe Împăratul și zicea, că are nădejdea, că și urmașul lui adică moștenitorul tronului, nu se va abate dela politica prietenoasă numai Maghiarilor, căci altminteri „va fi rău!” *Andrássy* a scris chiar într-o gazetă iudevească („*Neue Freie Presse*”) din Viena un articol mai lung împotriva așa-numitului „partid militar”, adică a oamenilor, cari vreau să scape monarhia de domnia jidano-maghiară.

Spaima le-a crescut, decând în Austria s'a pornit o mișcare mai viie pentru sdrobirea dualismului, (învoială încheiată la 1867 între Ungaria și Austria), care a dat pe Români și pe celelalte naționalități pradă nemeșimii maghiare și Jidanilor. În programul nostru național se spune despre dualism numai atâta, că nefiind vorbă de el, nici partidul nostru nu se prosteste. După știrile cele mai nouă, pe cari le dau tot foile din Budapesta, se pare că mișcarea pentru unitatea monarhiei devine tot mai mare. Iată, ce se spune în privința aceasta:

După cea din urmă ședință a Reichsrathului (dieta din Viena), numeroși membri ai aristocrației (oameni din familii mari și bogăți) austriace s'au întrunit în una din sălile parlamentului și au ținut o însemnată consfătuire politică.

Consfătuirea a fost prezidată de contele *Mensdorf-Pouilly*. Au luat parte: prințul *Lobkovitz*, contele *Latour*, contele *Harras*, contele *Kudenhove*, delegatul arhiepiscopului *Nagel* din Viena și numeroși membri ai mării aristocrației.

S'a vorbit asupra transformării Austro-Ungariei într'un singur imperiu unitar, centralist, cu un singur parlament și cu un singur guvern. Vorbitorii consfătuirii au arătat trebuința, ca Austria și Ungaria să fie unitare din punctele de vedere politice și economice (adecă Austria și Ungaria să se facă tot una, la olaltă).

Intrunirea a primit apoi o hotărâre cuprinzând următoarele puncte de căpetenie:

1. Austria și Ungaria să aibă o singură constituțiune comună.
2. Armata întregului imperiu să fie absolut unitară.
3. Să existe un singur parlament pentru întreg imperiul cu un guvern comun.
4. Comunitatea din punctul de vedere economic și financiar să fie menținută.

S'a numit un comitet care să studieze mai departe chestiunea și să facă cuvenita propagandă spre a se întemeia un nou partid politic, centralist, în Austria.

Cătră stimații noștri cetitori.

Cu numărul acesta, „Foaia Poporului” îsprăvește și anul al 19-lea al vieții sale, intrând în al douăzecilea. Oameni cu socoteală fiind, cade-se să aruncăm și la sfârșitul acestui an de muncă o privire înapoi și una înainte. Una înapoi, răsfoind cele 800 de pagini mari, cu țipar des, ca să vedem înc'odată rodul muncii noastre de un an, — și una înainte, ca învățând din cele ce s'au făcut să chibzuim la cele viitoare.

Pătrunși de însemnătatea cea mare a gazetelor pentru popor, căruia au să-i fie o școală pentru luminarea minții lui, ca să fie în stare a răspunde tuturor greutăților, ce le aduce viața de toate zilele, — ni-am croit un drum, care a cerut multă muncă și multă cheltueală. Dar am avut și mulțumirea sufletească de-a vedea, că e drumul cel bun.

„Foaia Poporului” fiind pusă numai în slujba poporului nostru muncitor, a țărănilor, meseriașilor, negustorilor și a cărturarilor dela sate, am ținut să dăm în ea numai aceea-ce le trebuie acestor cetitori, căutând totodată să-i interesăm și de lucruri mai îndepărtate, cari pot să aibă o înrîurire asupra patriei noastre și prin urmare și asupra poporului nostru, ferindu-ne totodată de lucrurile producătoare de vrajbă. Nu ne-am sfîit însă de-a arăta totdeauna și greșelile, cari s'ar fi făcut în privința unor lucruri, cari atingeau poporul, în a cărui slujbă stăm. Și asta n'am făcut-o, ca să lovim în cineva, ci ca să dăm prilej celorce a greșit, ca să se îndrepteze. Căci dacă nimeni nu are dreptul să se amestece în trebile private ale unui om, apoi lucrarea publică, ce o săvârșește cineva e supusă judecării publicului și când ea e vna mult sau mai puțin greșită, în rândul întâiu gazetele au datoria să arete greșelile și modul lor de îndreptare.

După cum mărturisesc paginile „Foi Poporului”, ea a propovăduit și anul acesta dragostea ferbinte de biserică, limbă și toate așezămintele culturale naționale, cum sunt în rândul întâiu școlile noastre, apoi Asociațiunea și gazetele și cărțile românești, scrise cu duh național. Pentru luminarea economică am dat nenumărate sfaturi și am făcut propagandă caldă pentru înființarea de tovărășii și bănci populare, dând mostre de statute. Din paginile foii n'au lipsit îndemnuri pentru îmbrățișarea meseriilor și a negoțului. În foia noastră s'a pornit mai întâiu ideia unirii tuturor negustorilor.

N'am uitat însă nici trebuința de-a lumina pe cetitorii noștri și cu privire la

drepturile, ce le au ca cetățeni cinstiți, cari susțin cu dăruie lor în bani și sânge această țară. Legea de naționalități, pe care am publicat-o, apoi explicarea programului nostru național, care trebuie să fie o lege sfântă pentru tot Românul, sunt o dovadă despre aceasta.

Se înțelege, că omului îi trebuie și momente de petrecere cinstită, de aceea în partea literară și la știrile de preste săptămână cetitorii au găsit totdeauna și material pentru înveselire și o învățătură ușoară.

Atârnă dela sprijinul cetitorilor noștri, ca „Foaia Poporului“ să-și poată îndeplini într-o măsură tot mai largă frumosul ei program propoveduitor de lumină. De aceea apelăm și cu prilejul acesta la vechii noștri cetitori să ne păstreze și pe mai departe dragostea lor abonând foaia și să facă propagandă și în cercul cunoscuților lor, pentruca numărul abonaților să crească. N'avem să privim decât la conlocuitorii noștri Sași, un popor cu cultură mai mare decât a noastră, și vom vedea că numai foaia lor economică e abonată de preste zece mii de țărani. Și să nu uităm, că Sașii abia fac a 16-a parte din numărul Românilor din Transilvania și Ungaria!

Apelăm îndeosebi și la sprijinul preoților și învățătorilor noștri ca să îndemne poporul să aboneze „Foaia Poporului“, care s'a dovedit cel mai bun ajutor atât pentru munca preotului, cât și a învățătorului. Iar în satele fără școală românească confesională, „Foaia Poporului“ ține locul școlii naționale, precum în cele cu școală confesională, o întregeste pe aceasta.

Romanul nostru. O povestire mai lungă, care umple o carte întreagă, uneori chiar două și trei, se numește roman. O astfel de povestire începem să publicăm în numărul acesta. Dl Radu Rosetti din București, odrasla din viața de domnitori moldoveni și unul din cei mai ferbinti iubitori ai țaranului român a scris, sub numele „Cu paloșul“, un roman minunat din istoria neamului nostru. În el descrie descălecatul Moldovii prin viteazul voevod al Maramureșului, Bogdan, care ne mai vrând să se supună poruncilor regelui Ungariei, Ludovic, unul din asupritorii Românilor din veacul al patrusprezelea (de pe la 1350) a trecut în Moldova și aici a întemeiat un principat românesc neatârnat. Se descriu apoi luptele cu Maghiarii, cu Tătarii și cu toate celelalte neamuri străine, lacome după sfântul pământ românesc al Moldovii. Viteji români, ca Toma Alimos, Miha Copilul și alții îi vedem luptând cu străjnicie împotriva năvălitorilor venetici.

Ca dovadă de dragostea, ce o are față de harnica țărăniime română din Ardeal și Țara-Ungurească, dl Radu Rosetti a avut bunăvoința să dea voie „Foi Poporului“ să tipărească romanul acesta în coloanele ei, ceea ce începem în numărul acesta. Aducând vestea aceasta atât de îmbucurătoare pentru noi și cetitorii noștri, îi mulțumim cu toată căldura dlu Radu Rosetti, atât în numele nostru, cât și al cetitorilor noștri dela sate, la a căror cultură istorică și națională muncește astfel și Domnia-Sa.

Din Bucovina.

Schimbare de președinte. Fostul președinte de până acum al Bucovinei a plecat, fiind numit guvernator al Moraviei. Baronul Bleyleben, așa îl cheamă, a vizitat înainte de plecare pe Inalt Prea Sfinția Sa mitropolitul român *Repta* din Cernăuți, pe mareșalul țării, baronul român *Hurmuzachi*, pe rectorul universității, dl *Dr. Saghin* (Român), precum și pe toți deputații români și i-a asigurat, că dragostea cea mare, ce o are față de poporul român, o va păstra și în viitor. În locul lui a fost numit consilierul de curte *Erhard*, despre care încă se spune, că iubește pe frații noștri români din Bucovina. Să-i vedem faptele!

În camera de comerț și industrie a reușit acum să între întâiul Român consilier, dl *Titu cavalier de Onciul*. El a fost ales cu aproape 4000 de voturi contra unui candidat german.

Deșteptarea răzeșilor și mazililor. În Foaia Poporului am arătat, că câteva sate de răzeși și mazili, urmași ai vitejilor lui *Stefan-cel-Mare*, Domnul Moldovei, și-au pierdut dulcea limbă românească fiind cutropiți de Rutenii (Rușii) Iacomi de-a-și înmulți neamul. S'au deșteptat însă și acești fii ai neamului nostru, cari ținând la 10 Decembrie o adunare frumoasă în Cernăuți au hotărât următoarele:

Noi mazilii și răzeșii din toate părțile țării, adunați cu prilejul adunării generale a societății noastre la Cernăuți, protestăm contra celor spuse de deputații ruteni, că Românii ar năvăli pe pământul rutean, având în vedere satele răzeșești, cari se deșteaptă din slavism. Noi mazilii și răzeșii, conștienți de originea noastră românească, voim să trăim și să ne arătăm ca Români, un drept, care ni se cuvine pe temeiul legilor statului, și cerem cu hotărâre să ni se dea înapoi limba românească, care singură ne asigură propășirea noastră culturală și care ni s'a răpît fără de nici un drept din școlile noastre. Protestăm contra cererii deputaților ruteni, ca cârmuirea să ne asuprească pe noi în mișcarea noastră culturală de hatărul lor și o înfierăm ca un atentat la dreptul nostru. Noi respectăm drepturile naționale ale altor neamuri, dar cerem să fie respectate și drepturile noastre.

Ajutorul dela stat și preparandia din Arad.

Poporațiunea Ungariei se compune din mai multe popoară, toate egal îndreptățite și egal îndatorate în privința drepturilor și datorțiilor. Așa spun legile țării și în deosebi legea de naționalități dela 1868.

Dela 1868 încoace însă, ceice au apucat stăpânirea acestei țări în mâinile lor, au săvârșit tot fapte, cari loviau în legile despre egala îndreptățire a naționalităților. Ei socoteau, că patria noastră e a unei singure naționalități, a celei maghiare, și așa s'au apucat să îmbuibe numai pe membrii acestei naționalități cu toate bunătățile statului, iar pe noi Români de pildă să ne lase să plătim numai dările cele grele către comună, comitat și stat și să dăm soldați pentru armată.

În schimbul acestor jertfe, ce le aducem pe altarul patriei noastre comune, noi Românii am pretins și pretindem ajutorul statului pentru dezvoltarea culturii noastre naționale românești. Guvernele țării, de câteori a fost vorba să ne dea vr'un ajutor, au pus condițiuni, pe cari noi Românii nu le-am putut și nu le putem primi, căci ele erau totdeauna jignitoare pentru noi, căutând să ne oprească dezvoltarea culturii noastre naționale românești.

O dovadă de o nouă nedreptate strigătoare la cer ni-a dat chestia (afacerea) *ajutorului de stat* pentru *preparandia* (școala de învățători) română dela *Arad*.

Profesorii dela aceasta școală au o leafă (salar) așa de mică, încât nu numai că e împotriva legilor țării, dar nici nu le ajunge, ca să poată trăi, ceea ce e o mare rușine. Consistorul nostru din Arad s'a adresat atunci ministrului de școale, cerând, ca din vistieria statului, care se umple și din dările noastre, să li se mărească profesorilor leafa. Ministrul s'a învoit să dea ajutorul acesta, dar numai cu condiția, ca în preparandia noastră românească să se învețe mai puțin românește și mai mult ungurește.

Față de aceasta necuviință îndrăzneată, Consistorul român din Arad a hotărât să-i spună ministrului lipsit de simțul dreptății următoarele:

Consistorul își menține (susține) dreptul de-a pretinde dela stat ajutor pentru școlile românești naționale, dar nu-i iartă nimănui ca în schimbul acestui ajutor să se știrbească drepturile limbii românești.

Suntem mândri de hotărârea aceasta bărbătească a Consistorului nostru românesc din Arad. Ea va servi de pildă bună tuturor și va arăta îndeosebi și înfumurărilor din Budapesta, că noi pretindem necondiționat dreptul, pe care ni-l dau legile țării și jertfele, ce le aducem pentru țară.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țaranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual

(după cum stă scris și în fruntea foii).

Lățiți deci „Foaia Poporului“ preste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Înștiințare. La numărul 50 al „Foi Poporului“ am adaus mandate postale, ca astfel iubiiții noștri abonați vechi să poată trimite prețul abonamentului la Foaie pe anul viitor, care se începe acum.

Ocazie potrivită este, ca deodată cu reînnoirea abonamentului fiecare abonat să comande și Călințarul Poporului, atât pentru el, cât și pentru oare-cari prietini sau cunoscuți mai deaproape. (Vezi și cele scrise despre Călințar la alt loc al foii).

Tisza și votul universal.

E îndeobște cunoscut, că dușmanul cel mai mare al naționalităților maghiare din Ungaria, și în deosebi al Românilor, e contele Tisza, fost pe vremuri prim-ministru al Ungariei și acum unul din cei mai puternici membri al partidului guvernamental. Ura aceasta în contra noastră îl face să lupte cu toată furia împotriva votului universal, căci prevede, că prin acesta va răsări și pentru noi soarele dreptății. De aceea zilnic iscodește pricini nouă, cu cari să sperie pe cei ce au astăzi puterea în mână, că de se va introduce votul universal, va fi rău de Țara-Ungurească.

Acum de curând a scris în revista lui, *Magyar Figyelő*, un articol, în care se ocupă de nou de chestia (treaba) votului universal.

Iată ce zice: Cercetând stările din parlamentul austriac, găsește că din cei 511 deputați, câți numără dieta austriacă, numai 151 au diplomă de avocați (ca și cum numai avocații pot vindeca relele dintr'o țară!), 108 au făcut alte studii universitare (profesori, medici, ingineri și 26 preoți), 46 au numai școale secundare (gimnaziile, seminariile, căci sunt și 13 învățători deputați), iar 93 au numai câteva clase gimnaziale, și 113 deputați au numai școala populară.

Un lucru de mirare, zice Tisza, e, că tocmai popoarele cu o cultură mai mare, cum sunt Germanii și Cehii, au ales deputați, cari au mai puțină învățătură, iar popoarele cu o cultură mai slabă, cum sunt Rutenii, Polonii și Slovenii, au trimis deputați cu învățătură mai multă.

Ce urmează d'aici? De-aici urmează, zice Tisza, că de se va introduce și în Ungaria votul universal, Maghiarii vor alege deputați mai fără carte, iar Românii, Slovaci și a. vor alege deputați mai învățați. El socotește adecă pe Maghiarii lui cu mult mai culți decât sunt Românii și Slovaci, cu toată cultura (?) aceasta s'a arătat până acum mai ales prin năzuința de-a sugruma pe toate căile cultura națională a singuraticelor naționalități din Ungaria. Și numai lăsând și ajutând și din partea statului culturile naționale ale fiecărei naționalități, poate să rezulte o cultură generală a întregii populațiuni din Ungaria.

De aceea nu să sperie Tisza de votul universal, care va trebui să vină. Popoarele își vor alege atunci deputații, despre cari vor fi convinși, că nu vor lupta pentru căpătueală, ci pentru înaintarea în cultura cea adevărată a țării. Că vor fi cu studii universitare sau numai cu școala primară, n'are a face. Vorba e să fie cinstiți și să lucreze numai pentru aceea ce e de folos pentru mulțime, pentru popor.

Stiri politice din străinătate

Războiul italo-turc. Lupte de însămnătate n'au fost nici în timpul din urmă.

Am fost dat și noi în câteva rânduri știri despre *cruzimile*, pe cari le-au săvârșit Italienii față de Arabi în Tripolitania. Guvernul italian a tăgăduit toate aceste știri, ba el acuză pe Arabi, că aceștia săvârșesc cruzimi față de soldații italieni. Se pare însă, că tot Turcii au avut dreptate, după cum dovedește chiar mărturia

deputatului italian *De Felice*, care a fost pe câmpul de războiu. Intre altele spune, că tribunalul militar condamnă la moarte pe Arabi, fără a se face o cercetare regulată și fără a se dovedi pe deplin vinovăția acuzăților.

Astfel, la 23 Octombrie au fost condamnați la moarte și spânzurați 14 Arabi, cu toate că nu s'a dovedit pe deplin vinovăția lor. Un sublocotenent (laintant) italian spune adecă despre ei, că trebuie să fie vinovați, căci lasă capul în jos și tremură, ceea ce n'ar face, dacă ar fi nevinovați.

Aceasta, zice deputatul *De Felice*, e o mare nedreptate și o rușine pentru Italia, care se laudă, că a început războiul, ca să civilizeze Tripolitania.

Ce privește ținutul Solum din partea de răsărit a Tripolitaniei, pe care au pus Englezii mâna, Turcii sunt foarte supărați. E într'adevăr o purtare cât se poate de necinstită din partea Englezilor să se folosească acum de năcazul Turcilor și să le răpească și ei o bucată de pământ.

Serbia. Țara aceasta, a cărei istorie de o sută de ani încoace e plină de sânge vărsat nu numai pentru a o scăpa de jugul turcesc, ci și din cauza ureii dintre partizanii celor două familii domnitoare *Obrenovici* și *Caragheorghievici*, nu-și găsește liniștea nici acum. Cel din urmă membru al familiei *Obrenovici*, fostul rege Alexandru, a fost omorât în 1903, iar pe tron a ajuns regele Petru din familia *Caragheorghievici*. Nici acum n'au încetat însă hărțuile lăuntrice și nu de mult s'au găsit pe zidurile orașului Belgradul sârbesc lipite hârtii, pe cari erau tipărite cuvinte de batjocură la adresa regelui și poporul era îndemnat să-l alunge de pe tron. Ba în săptămâna trecută s'a furat dintr'un mormânt zidit (criptă) chfar și capul unuia dintre domnitorii din familia *Caragheorghievici*, mort de mult.

Grecia. Intr'unul din numerele trecute am arătat, cum prim-ministrul de-acum al Greciei, *Venizelos*, luptă să facă rândueala în Grecia. Ceice nu mai pot fură și înșelă acum ca mai înainte, au hotărât să-l omoare, iar familia regală să fie alungată din țară. Complotul a fost descoperit și cei mai mulți dintre turburători — unii foști slujbași mari ai țării — au fost arestați.

Scumpetea.

Toată lumea se plânge de scumpete. Țăranul, când își cumpără o păreche de cisme sau opinci sau alt lucru făcut de meseriaș, se plânge, că toate s'au scumpit așa de tare, de nu-i mai vine să cumpere. Orașanul, care cumpără ouă, lapte, unt, lemne ș. a. dela țărani, se plânge, că aceștia îi cer preț îndoit decum eră cu zece-douăzeci de ani în urmă. Negustorul încă își vinde marfa mai scump și drept mângăiere pentru mușterii, care cumpără dela el, i-se plânge și el acestuia, că la negustorul cel mare, de unde aduce marfa, și el trebuie să plătească mai mult decât mai înainte. Ce să mai spunem de meseriașii dela orașe, cari plătesc cu bani mai scumpi toate: și ale mâncării, și ale îmbrăcăminteii și chiria pentru locuință și materialul, pe care-l lucrează?

Se'nțelege, că nici lucrătorii, simpli și învățați (calfele), nu sunt mulțumiți, căci și ei trebuie să plătească toate mai scump. Iar dacă patronul (celce le dă de lucru) nu le mărește simbria, ei se pun în grevă, adecă nu mai vor să mai muncească. Urmează? Iată-o:

Se pun calfele de pantofar în grevă, urmează mărirea simbrii lor, dar și scumpirea ghetelor (păpucilor) și a cismelor.

Se pun calfele de croitor în grevă, urmează mărirea simbriilor și scumpirea hainelor.

Fac grevă calfele și lucrătorii de zidari, urmează mărirea simbriilor, scumpirea clădirii caselor, urcarea chiriilor pentru toți cei ce n'au casa lor proprie (nu numai slujbași, dar și mulți meseriași și negustori), cari la rândul lor mai urcă odată prețul mărfurilor lor.

Țăranul vine la oraș să vândă produsele muncii lui și să cumpere dela meseriași și negustori produse de-ale acestora. Văzând însă, că aceștia s'au scumpit, își scumpește și el marfa lui și iată-ne ajunși la o scumpire generală a tuturor lucrurilor și lucrărilor.

Cu atâta nu s'a isprăvit. Vin acum funcționarii, învățătorii, ofițerii și se plâng și ei, că nu se mai ajung cu lefurile (plățile lor). Și ei au dreptate. Li se măresc lefurile, dar fiindcă banii nu se găsesc pe drumuri, se măresc dările și aruncurile, pe cari le plătesc tot cam țărani, meseriași și negustorii, iar aceștia urcă din nou prețul la produsele lor. Și în felul acesta merg lucrurile la nesfârșit.

Se'nțelege, că mai sunt și alte cauze, cari produc scumpetea. Noi am arătat aici cea mai obișnuită.

Se va întrebă cineva, nu e leac contra scumpetei? Un leac general se vede, că nu e, căci dacă ne aducem aminte numai de 40—50 ani încoace, lucrurile mereu s'au scumpit și banii mereu s'au eftinit. Cine n'a auzit dela tatăl său, sau știe poate chiar el, că cu vre-o 30 de ani în urmă vadra veche de vin eră cu 40 de cruceri, azi e vadra nouă cu 4 coroane! Și tot așa cu toate celelalte lucruri.

Dar pentru aceea totuși este leac contra scumpirii. E crușarea, munca și grija de-a nu cheltui pe ce nu trebuie. Oare iile și cămășile n'ar fi mai eftine, dacă toate femeile noastre la țară ar țese tot ele pânza, din care le fac? Oare n'ar rămâne în pungă mulți bani, dacă n'am cheltui în fiecare zi 5—10—20, ba și mai mulți creițari pe rachiul? Dar tăbacul? Mai de mult se străvia omul cu o pipă de tăbac, de aveă destul pe o jumătate de zi, acum fumează pe zi un pachet de tăbac de țigări, cari îl mai opăcesc și dela lucru. Dar orașenele noastre trebuie să aibă tot aceleași haine și aceeaș pălărie, ca și coana celuice are o miie de coroane venit pe lună?

Oare orașenii nostri nu se pot strânge împreună fără să bea și să cheltuească câștigul de pe câteva zile într'o singură sară?

Să ne gândim numai puțin fiecare la cheltuielile, ce le facem, și vom găsi noi ici ceva, colea ceva, ca să ne rămână bani pentru a putea plăti și mai scump lucrurile neapărat trebuincioase.

CRĂCIUNUL.

Noapte sfântă.

Noapte sfântă de Crăciun,
Noapte luminată,
Spice orașul Vîlșleim
Steaua ta ne-arată.

Noapte sfântă de Crăciun,
Binecuvântare!
Priveghează, suflete,
Să ne dea iertare!

Maria Cunțan.

De Crăciun.

„Era atunci mai mică lumea,
Dar — uite, trei oameni au fost
Să-i înțeleagă unei stele
Neînțelesul tainic rost.“

(O. Goga: Tempora.)

Povestirea mea e tare veche, poetul
me-o descrie așa de frumos în „Tempora“
sau cu alte cuvinte „Vremuri“. Vremuri da,
vremuri demult, demult trecute.

Domnea pe atunci, într'o țară binecu-
vântată, un împărat cam rău și cam păti-
maș de fire, care-și temea tronul și stăpâ-
nirea. Vorba Românului: „De ce te temi,
nu te trece!“

Se zice, că odată l'ar fi neliștit niște
vise pe marele împărat. Destul, că el a
trimis un om dela curte să-i caute pe cel
mai bun și mai priceput tâlcuitor de vise
și să-l aducă la picioarele tronului, la care
împăratul ținea ca la viața lui.

Ținea el la tron, dar nu ținea la su-
pușii lui și la țara frumoasă și bogată,
ce stăpânea. S'au aflat tâlmăcitorul de
vise, care i-a spus împăratului că visele
lui înseamnă pieirea stăpânirii lui și că
în cuprinsul țării să va naște un prunc,
care la vremea lui va domni preste toate
împărățiile lumii.

Ce sbucium pe bietul împărat, care a
pus pe tâlmăcitor să caute și să învețe
mai departe a cetii semnele vremii, căci el
trebuia să afle ceva mai hotărît despre na-

șterea viitorului învingător, ca să-și poată
apăra la vreme tronul.

A muncit tâlmăcitorul nopți de-arândul
și i-a spus împăratului, că în zilele, în care
să va naște numitul prunc, să va arăta pe
cer o stea ne mai văzută pân' atunci.

A pus împăratul oameni la cale, de au
învățat să cetească în stele ca să-l poată
vesti la vreme: De cel care avea să vină
nu s'a putut apăra însă, căci acela nu prin
spadă și putere, ci prin suferință și iubire
de oameni — a cucerit lumea.

Tot în vremea aceea trăiau în alte țări
învecinate cei trei oameni, despre care ne
spune poezia sus numită, că au înțeles
rostul neînțeles a stelei ce avea să răsară
de-odată cu nașterea lui Isus: *erau cei
trei Crai dela Răsărit*. Oameni mai buni
și mai credincioși, ei își iubeau țările lor,
dar aveau o dragoste mare pentru stele,
le știau însemnătatea și le urmăreau din
palatele lor, căile tainice, când era cerul
senin.

Când s'a ivit steaua numită, acești
Crai au văzut-o mai întâi. Cărnuirea dum-
nezeiască i-au dus să cerceteze rostul ei,
— așa au aflat și ei, că steaua vestește
nașterea unui împărat mare. Auzind astă
prorocie sfântă

„Bătrânii Crai stăpâni pe steme
In oaste și'n războaie tari“

și-au legat soartea și norocul de soartea
stelei, și-au plecat, călătorind cu toiegele 'n
mâni, urmărind cursul stelei ce plutea în
calea lor, arătându-le pare-că drumul: Vo-
iau să-l vadă și să i-se închine celui ce
avea să fie împărat preste toți împărății.

Urmând cursul stelei ei au intrat în
țara celui ce-și temea tronul.

Împăratul nu aflase încă nimic despre
ivirea stelei. Când au sosit la el Craii cu
știrea, el s'a cutremurat rău, dar a făfărit
bunăvoință, i-au poftit să se odihnească,
i-au ospătat, și la plecare le-au zis să se
re'ntoarcă tot pe la el ca să-i poată spune,
unde e nou-născutul prunc-împărat, ca să
meargă și el să i-se închine.

Au plecat Craii, steaua părea că să

odihnișe și ea de cale, căci nu lunecase mai
departe pe cer. Acum însă porni și ea
din nou, odată cu Craii, și nu s'a mai
oprit până 'n orașul Vîlșleem. Acolo

„De-asupra unei strungi în vale, —
Lâng-o colibă de păstor“,

a stat ca înfiptă 'n loc pe cerul senin.

Uimiți s'au oprit atunci și Craii, unde
erau curțile și palatul nou-născutului Domn.

Peana mea nu e în stare să descrie
frumsețea și sfințenia clipelor ce-au ur-
mat:

„Ei au deschis, și pe otavă
Aflând un copilaș blăjin
In revărsare de lumină
Și 'n albe scutece de in...“

Văzând pe cuviosul Iosif îngenunchiat
la picioarele Sfintei, ce-avea în ochii mari
și cumiți aceeași licărire sfântă, ce le
vorbea din ochii frumosului copil, — Craii
au înțeles, că cel care avea să vie spre
mântuirea celor săraci și asupriți, trebuia
să aibă de palat coliba și ieslea de sălăș-
luire. Ei s'au închinat pruncului și i-au
dat prinos: aur, tămâie și smîrnă.

E veche povestirea aceasta. S'a în-
tâmpat acum o miie nouă sute și unspre-
zece ani.

In fiecare an, însă, ne aducem odată
aminte de ea și zicem din tot sufletul:

Cu nașterea Ta Christoase
Dumnezeul nostru
I-au răsărit lumea
lumina cunoștinței.

Maria Cunțan.

Proverbe sucite.

Decât zece vrăbii pe gard, mai bine
un braț de găteje pe foc.

Mai bine azi o fleică de bou decât la
anul o coaje de ou.

Când doi se ceartă pentru neavere,
celce se bagă'n cărd cu ei se alege cu
sărăcia.

Cu paloșul.

Poveste vitejască din vremea descălecatului
Moldovei
de
Radu Rosetti.

I.

La Voevodul Bogdan, vine un oaspe
neșteptat.

Era seara, pe la sfârșitul lunii Februa-
rie 1348. In sala cea mare a castelului său,
mai bine zis, a casei întărite dela Cuhnia,
în comitatul Maramurășului, se primbla cu
pas încet, adâncit în gânduri, un om de
statură neobișnuit de 'naltă.

Pletele lui bălai, lungi dar rari, ame-
stecate pe ici și colea cu fire albe, arătau
că ajunsese în ceea-ce, pe drept sau, mai
degrabă, pe nedrept, s'a obișnuit a se
numi floarea vârstei, adecă că se află în-
tre patruzeci și cincizeci de ani.

Fruntea îi era lată, ochii cenușii, reci,

pătrunzători, cu pleoapele lungi și încre-
țite, nasul lung, drept și ascuțit la vârf.
O păreche de musteți bălaii subțiri, dar
lungi, lăsate în jos, acoperea gura mare
cu buzele drepte; fălcile erau desvoltate
și bărbia lată. Toată înfățișarea lui arăta
o fire puternică, înzestrată cu o voință de
fier și cu o iscusință ce lesne putea să se
schimbe în viclesug, puse în slujba unei
mînți puternice.

Imbrăcămintea îi era alcătuită dintr'un
dolman*) de postav albastru cu șireturi**)
galbene, scurt și strâns pe trup și din
cioreci roșii. Pe deasupra, purta o jupană
sau manta de atlas***) roșu cu mâneci
largi, venind numai până la coate, având
blană de samur la guler și la mâneci și
strânsă la cingătoare cu o curea lată de
vre-o două degete, bătută cu flori de ar-
gint și la care atârna, în partea dreaptă,

*) Recăl nemeșesc.

**) Găetane, șinoare.

***) Barzon.

un junghier cu mâner de fildes.*) Era
încălțat cu ciubote galbene care se suiau
până sub genunchi.

Trupul lui de urieș rămăsese sprin-
ten, iar mersul hotărît și mândru arăta
omul încrezător în sine și deprins a po-
ronci. Acest bărbat era Bogdan, Voevodul
Românilor din Maramurăș.

El era urmașul unui neam vechiu, pe
care Ungurii îl găsise în stăpânirea mai
multor knezate întinse și care era înrudit
cu neamurile cele mai de seamă din țările
locuite de Români. Cucerirea ungurească,
pe lângă că știrbise în chip simțitor stă-
pânirea knejilor în folosul noilor veniți,
îi făcuse să se scoboare din starea de stă-
pâni la acea de mijlocitori între Ungurii
cuceritori și mulțimea Românilor cuceriti.
Cu vremea însă, o parte din acești kneji,
unii prin purtarea lor vitejască în războae,
alții prin însușirile arătate în slujba Craiilor
ungurești, izbutiră să-și întemeieze stări

*) Os de elefant.

Serisoare.

Te-ai dus, — atâta-i tot ce știu,
Drag prietino, de tine.
Și din tăcerea ta n'nteleg
Că nu-ți e dor de mine.

Că, de-ți era, dintre străini,
De-acolo de departe,
Din cânt în când, ori cât de rar,
Ai fi trimis vre-o carte.

... Dar n'ai trimis. Și eu văzând,
Că cartea ta nu vine, —
M'apuc să-ți scriu, așa cum pot,
Căci prea mi-e dor de tine.

Și iartă-mă, că te înfrunt:
De ce ți-ai lăsat satul?
Doar tu aveai cu ce trăi
In el, ca împărăatul!

Căci eu, deși sărac cum sunt,
Nu l'aș schimba cu altul.
Îmi place să cunosc pe toți,
Să mă cunoască satul,

C'asa e scris în legea firii:
Tot omul își-și iubească
Pământul, unde s'a născut,
Și vatra pînăntescă.

Cât timp am fost și eu străin
Părea, că na-s pe lume.
Și rămâneam la toate trist:
La cântece, la glume.

Dar azi, că sunt în satul mea,
O! Doamne! ce schimbare:
Abăt de fericit mă simt
Și-abăt de bine-mi pare.

Când mă gândesc a fi aproape
In vremea trist'a sorții,
Când pentru careva din noi
Suna-va cînsul morții.

La acestea tu nu te-ai gândit,
Când satul ai lăsat;
Gîndește acum și te întoarce
De unde ai plecat!

Căci prea e jete'n casa voastră
De când te-ai dus în lume;
Ai voștri toți și noaptea'n vis
Oftînd, te strig' pe nume...

Și Ană, fata lui Mihaiu,
Se uscă pe picioare;
Mereu întreabă unde ești
Și-acasă mai vii oare?

Deci ca pe fiul rătăcit
Te'nțoarcă Domnul sfânt,
De nu, să știi, că tu o bagi
Cu zile în pământ.

Așa a scris Ion al Săvii
Lui George Irimie.

— Dar eu par'că mă întristez,
De ce nu mi-o scris mie!?

Petru O. Orățanu

Scrisori dela sate.

— Serisoare de Crăciun. —

Dorite nepoate!

E iarnă. Deodată cu luna Decembrie au picat și fulgii de zăpadă, deși gîndeam că o să avem o toamnă lungă-lungă — după cum să arătase. Dar mulțumim Tatălui ceresc, că ne-a dat vreme lină și destul de îndelungată. Acum nu e nici un năcaz, că doar așa-i stă bine, ca iarna să fie albă.

Sările lungi din Decembrie, multe amintiri ne aduc. Pe lângă zarea dela foc, multe povești frumoase mai auzim dela bătrânii noștri, iar băieții roagă dinadins pe bătrâni ca să le mai colinde câte una, să învețe și ei ceva pentru sara Crăciunului, pe care, Doamne, cu drag o mai așteaptă!

Avem noi, nu-i vorba, multe datini frumoase, dar ca aceasta mi-se pare că nu-i nici una: frumoasă și religioasă. Dacă în sara Crăciunului vom sta și asculta cu toată atențiunea colinzile copiilor și tineretului nostru, ne cuprinde o dragoste nemărginită, când auzim cele întâmplăte la Nașterea Domnului nostru Isus Christos. Dar câte odată ne cuprinde și câte un răs, când auzim că colindătorii în loc de colinzi, în cari să vestească bucuria Nașterii Domnului, ne cântă câte o baladă, auzită cine știe dela cine.

Și de acestea avem multe. Ele sunt strecurate printre colinzile noastre — poate de mult — și iată noi nu ne știm să le scoatem, să le facem părăsite! Oare de ce?

E lucru păgânesc, iar nu creștinesc, ca noi în loc de cântări să horim și des-cântăm.

Iată unele vorbe din colinzile-balade:

La făgădăul Evii
Beu-ș boierii țărli;
Tot își beau și-ș mulătesc
Și pe Eva o pețesc.

Asta-i o colindă, ce să cântă în ținuturile unde noi suntem amestecați cu Ungurii, de aceea-i vorba de făgădău și mulătit. Spune-mi, aci unde-i vorba de Christos și Nașterea Lui? Aici e vorba de cărcimă, beut și petrecut. Cu astfel de colinzi ne batjocorim, păcătuim contra legii noastre bisericesti. Ba mai auzim și colinzi de viț. Așa:

Pe cel deal îndelungat,
Hobză 'n cobză,
Merge-un pui de mălai cald,
Hobză 'n cobză,
Cu doamna de mămăligă,
Hobză 'n cobză,
Amândoi într'o țiligă (teleagă),
Hobză 'n cobză.

Și iarăș:

La cea cruce de fereastră,
Cum suspină d'o nevastă etc.

Apoi acestea, zău, nu-s colinzi, ci trebuie părăsite, căci la caz contrar ne vom trezi mai păgâni ca păgânii.

Aceste colinzi s'au strecurat ca'șa parte din viț, parte din neștiirea altor colinzi. Așa de pildă: In sările lungi de iarnă, unii moși, poate că, ca nepoții lor să fie buni și ascultători, le-au doinit și colindat astfel de versuri glumețe, iar nepoții mai târziu s'au folosit de ce au știut.

Să fim deci cu băgare de samă la colinzile noastre și să ne silim a dezbăra poporul de ceea ce nu să ține strict de sărbătorile Crăciunului. Să explicăm popoului, cum pe neștiute, ce păcat facem și cum ne batjocorim datina frumoasă a colindatului.

Dorite nepoate! Nădășduind că și aci îți vei face datoria ce ți-ai propus pentru luminarea popoului nostru și dorindu-ți sărbători fericite, am rămas al tău binevoitor:
Dascălul Chimu.

care, dacă nu erau strălucite, și nu-i puneau pe aceiași treaptă cu nobilimea ungurească, erau totuși statornice și folositoare. Cea mai înaltă la care puteau să năzuiască era cea de Voevod al Românilor unui comitat. Acest diregător judeca, în vreme de pace, toate pricinile ce se iscau între kneji și săteni, era însărcinat de Fișpan, de Voevodul Transilvaniei sau de Palatinul Ungariei, une-ori chiar de Craiu, să facă cercetările trebuitoare în pricinile care priveau pe Români sau să iee parte la acele izvorînd din certuri între Români și Unguri. Pentru aceste slujbe primea anumite dări. In vreme de războiu, Voevodul era însărcinat cu adunarea și povățuirea oștenilor români. Erau comitate, în care erau mai mulți Voevozi, în deobște însă era numai unul și în vremea în care se petreceau faptele al căror și alcătuește povestirea noastră, Bogdan dela Cuhnia era singurul Voevod român în Maramurăș. Stăpânirile lui erau foarte întinse, cuprinzând pe lângă Cuhnia, și satele Iodu, Bocicăcel, Vișău de sus,

Vișău de jos, Moisei, Șiliștea de sus, Șiliștea de jos și Borsia, adică tot colțul Maramurășului cuprins între comitatul de astăzi al Bistriței și Bucovina. Veniturile acestor sate împreună cu foloasele aduse de slujba de Voevod, la care fusese ridicat încă din vremea Craiului Carol Robert, îi alcătuiau cea mai frumoasă avere din comitat; în această privință nu se putea măsura cu el nici unul din nemeșii localnici. Pe lângă starea lui materială, faptele războinice săvârșite de el atât în Crăia trecută cât și în războiul purtat la anul 1344 de Voevodul Transilvaniei cu Tatarii în Moldova, apoi cu prilejul Cruciatei lui Lajos,*) în anul următor în potruva Litvanilor,**) îl pusese în vază mare atât printre Români cât și printre Unguri.

Bogdan stăpânea satele lui în puterea dreptului românesc, adică: ele nu erau stăpâniri desăvârșite ca acele ale nemeșilor

*) Ludovic, numit Cel mare, rege al Ungariei.

**) Popor, pe atunci păgân în Rusia.

ungurești, ci knezate. Pământul era privit ca fiind al Craiului și țaranii români locuind pe el îl aveau în folosință din tată în fiu. Kneazul se bucură de dijme și de diferite dări la care erau supuși locuitorii: gloabe, drepturi de judecată, venituri din crâjme, din mori, și din pământuri nelocuite. El era însă supus la dări către clerul catolic și către vistieria crăiască, sarcini de care erau scutiți nemeșii și nu lua nici o parte la ocărnuirea țării.

Mulți Kneji, ademiniți de aceste foloase, intrase în rândurile nobilimii, lăpădându-se de credință și de neam. Dobândirea unor asemenea foloase ar fi fost un lucru prea lesnicios pentru Bogdan: și în multe rânduri i-se propusese să apuce pe aceiași cale, dar el răspunsese totdeauna că nu voește să cumpere foloase și drepturi, oricât de folositoare ar putea ele să fie, cu prețul părăsirii credinții în care trăise părinții lui și că nefiindu-i rușine de neamul din care s'a născut, nu se lapădă de el. Această nepăsare față de niște fo-

O seară de Crăciun în Dobrogea

E seara despre Crăciun.

Afară scârție zăpada de pași ușurei, ce merg pe lângă gardul casei mele. Cămele, cum i-a simțit, din culcușul de lângă prag, la dâșii: hăr! măr! ham!

E seara despre Crăciun.

Ei nu se tem, se apropie, vin lângă fereastră și două slăbuțe guri de copii, încep să cânte.

E seara despre Crăciun.

Copilașii mei, cum îi aud, nu mai e chip, să mai stea la gura sobei, unde nevasta-mi împletește colăcei pentru Crăciun, la fereastră cu grămada fug să asculte colinda ce în sfîntit de soare, pe timp de iarnă, pe geamuri, de afară, la dâșii cu drag sosește.

E seara despre Crăciun.

„Prichi, Prichi revărsat,

Colindă băeții de afară.

Nici cocosi n'au cântat

Și noi am întârziat.

Câte flori pe pământ

Au plecat la jurământ;

Numai floarea soarelui

Șede'n poarta raiului

Și așteaptă pe Christos

Ca pe un trandafir frumos.

Vină, Doamne, de o vezi,

Cum ea joacă'n haine verzi

Când se 'ntoarce ea pe dos

Umple casa de miros.

Când se 'ntoarce ea pe față

Umple casa de dulceță!“

Tac.

E seara despre Crăciun.

Băeții cu colinda lângă pereți stau cu nerăbdare, făcând pe geam chipuri și chemând pe fiecare cum îl cheamă, pe copilașii din lăuntru, care se îndeasă la fereastră unul în altul ca să-i vadă și mai bine.

E seara despre Crăciun.

Nu mai încep să cânte colindătorii. Copilașii mei se uită voios unul la altul, se întreabă, apoi răd.

loase atât de râvnite de obicei, mărise într'adevăr trecerea și vaza lui Bogdan printre Români dar, totodată, nemulțumise pe Unguri. Se stărnise împotriva lui bănuiala că aceasta purtare era menită a-i mări vaza în ochii Românilor și a înlesni strângerea lor împrejurul lui pentru scopuri potrivnice coroanei. Fusese chiar vorbă de a-l înlocui prin alt Voevod, prin Ion, fiul lui Iuga, nepot de frate a lui Bogdan și care, prin stare și fire, se arăta a fi mai puțin primejdios; dar, la urmă, nu se făcuse nimic. Mulți dintre nemeși și chiar dintre magnați îi datorau bani cu care se împrumutase pentru a putea duce traiul luxos adus în Ungaria de Craii angevini,* și ei nefiind în stare să-i înapoieze, nu îndrăzneau să o rupă cu dâșul. Pe de altă parte, el îndeplinea slujba ce i se încredinșase în chip vrednic și priceput. Dacă ocrotea, în marginea puterilor sale, pe Români în po-

*) Regii Carol Robert și Ludovic cel Mare nu erau Maghiari, ci francezi din familia prințiară Anjou.

Afară câinii la colindători: hăr! măr! ham!

Iar dâșii stau pe ghimp de nerăbdare; satul e mare, ei mărunței, din pricina câinilor și a flăcăoanilor n'au să aibă timpul să-l colinde tot.

Grăbiți, e seara despre Crăciun!

Merele, colăceii și de cei de câte cinci bănuți, le umplu buzunarele, le umplu mitelul lor pumn și ei pleacă bucuroși. Cănele după dâșii: hăr! măr! ham!

S'au dus băeții colindători! S'au dus băeții colindători!

E ger și amurgește bine, de nu se mai vede. Huește satul, huește valea satului de colindători.

E seara despre Crăciun.

Scârție iarăși zăpada pe lângă gardul casei mele. Se aud pași și guri mai multe. Copilașii mei, de cum stau la gura sobei, privind cu nesăț la lumina jărăticului colăceii cum se rumenesc, țipând de bucurie, nu nimeresc ferestrele.

E seara despre Crăciun!

Ne sosesc colindători! Ne sosesc colindători!

La ferestre, prin geamuri, afară, se văd fete îmbrobodite.

Au sosit colindătoare. Au sosit colindătoare!

„La puțul cu Zalele

Rîurel de ploae!

Colindă cele fete îmbrobodite.

Unde răsare soarele

Rîurel de ploae!

Dar nu-i soare răsărit

Rîurel de ploae!

Și-i Grigore 'n podobit.

Rîurel de ploae!

Cu podoabe de argint

Rîurel de ploae!

Cu căciula neagră'n cap

Rîurel de ploae!

Cu ismene de bumbac

Rîurel de ploae!

La picioare ismă floare,

Rîurel de ploae!

La căpătâi portocale

Rîurel de ploae!

Rămâi gazdă sănătoasă,

Rîurel de ploae!

triva samovolnicilor ungurești, nu-i cruța de câte ori se făceau vinovați de vre-o abateri dela legi. Purtarea lui față de stăpânire părea cu totul neprihănită, încât nu dădea dușmanilor prilej să-și sprijine bănuiele pe nici un fapt vădit. Vom vedea însă în curând, care erau scopurile ce le urmărea în taină.

Odaia, unde se afla Bogdan în seara în care începe povestirea noastră era, precum am spus mai sus, sala cea mare a casei; într'însa se primeau oaspeții, într'însa se dădeau mesele, într'însa se judecau pricinile. Această încăpere lungă străbătea clădirea dintr'un capăt până în celalalt. Păreții cei mai scurți, cari dădeau afară, aveau câte două ferestri alcătuite dintr'o mulțime de geamuri mici, legate între ele prin cercuri de plumb. Cu toate că sala se afla la rândul de sus, pe din afară de ferestri erau zăbrele groase încrucișate. În ceilalți păreți erau câte trei uși de stejar, într'un singur canat și împodobite cu cuie de fier. Podeala era de scânduri de brad,

Ca o garoafă frumoasă

Rîurel de ploae!“

Tac.

Au sfârșit colindătoarele. Numai colindă colindătoarele!

Dinți albi, sprincene frumoase, obraze rumene de ger, prin geamuri se zăresc afară.

Așteaptă colindătoarele! Așteaptă colindătoarele!

Se îmbulzesc la ferestre. Rid la copilașii din lăuntru; dau din cap la ei, îi cheamă; le grăesc. Copilașii mei la ele afară pe ferestre vor să sară.

Nu mai colindă colindătoarele. Așteaptă colindătoarele!

Își suflă în pumni de frig; bat din picioare căci e gerul dela Crăciun; își grăesc, se înghiontesc, una la alta porecle își dau; trăistoarele își gătesc, pe copii din lăuntru la ferestre, nu încetează de a-i striga.

Așteaptă colindătoarele! Așteaptă colindătoarele!

Ușa tindei se deschide, care mai de care la prag, brânci preste brânci, înghionțituri; sunt nerăbdătoare, câte zece mâni se întind de-odată și apoi pleacă bucuroase.

S'au dus colindătoarele! S'au dus colindătoarele!

Rânduri, rânduri vin colindătorii, căci e seara despre Crăciun.

Rânduri, rânduri și copilașii mei, la ei vor să sară pe ferestre, prin geamuri, în ger, pe zăpadă afară; căci e seara despre Crăciun.

Parcă se mai liniștește. Seara e târzie.

Nu prea umblă colindători. Nu prea umblă colindători.

Cănele iarăși la gard: hăr, măr! ham! Sub pași mulți și grei scârție puternic zăpada afară. Trăsesc gardurile de prin împrejur. Cănele nu se mai aude. E sgomot mare, căci sunt cei din urmă colindători.

Sunt flăcăi colindători!

Să colinde încep ei și deșteaptă copilașii mei adormiți lângă ferestre, tot as-

iar grinzile și scândurile tavanului, netencuite, fusese înegrite de fum și de vreme. Încălzirea se făcea prin două sobe mari, cu vetre, așezate față în față, aproape de ușile de mijloc, și având înfătoșarea sobelor țărănești de astăzi: în fiecare din ele ardea câte un trunchiu întreg de fag.

Imbrăcămintea odăii era alcătuită dintr'o masă mare în patru muchii, pusă cam la mijlocul sălei, împrejurul căreia se vedeau vr'o douăzeci de scaune de lemn cu speteze. Lângă fiecare ușă din mijloc, în partea în care nu era sobă, se afla câte un tulpap mare; dealungul păreților se vedeau lavițe de lemn de stejar săpat, iar săpăturile datorite unui meșter de pe loc. Lângă fiecare sobă erau așezate câte două scaune mai mari, având speteze cu flori de alamă și perne de catifea roșie umplute cu lână. Pe spetezele tuturor scaunelor și pedulapuri era săpată stema Voevodului: un buzdugan și un junghier*) încrucișate în mijlocul scutului.

*) Cuțit.

cultând la colindători. Copilașii mei sar repede în picioare, sar la geamuri, căci sunt cei din urmă colindători!

Sunt flăcăii colindători!

„Icea acest domn bun,

Drag doamnele!

Colindă flăcăii colindători;

Bun jupân Grigore

Drag doamnele!

Bun gând ș'a gândit

Drag doamnele!

Bun prânz ș'a gătit

Drag doamnele!

La prânz a chemat

Drag doamnele!

Doi trei oameni buni

Drag doamnele!

Megieși bătrâni

Drag doamnele!

Vecinași de-ai lui

Drag doamnele!

* * *

La prânz și-i chema,

Drag doamnele!

Și și-i așeza

Drag doamnele!

Tot unul c'alent

Drag doamnele!

Și unul ca și alant

Drag doamnele!

Din pahar liniște

Drag doamnele!

Din gură le grăește

Drag doamnele!

Boeri, de pe masă

Drag doamnele!

Beți și-mi d'ospătați

Drag doamnele!

Și mă d'ascultați

Drag doamnele!

Ce voi povesti

Drag doamnele!

Noapte ceastă noapte,

Drag doamnele!

Puțin somn somnău

Drag doamnele!

Frumos vis visău,

Drag doamnele!

De unde se făcea

Drag doamnele!

Icea din curtea mea

Drag doamnele!

D'un lac ezerel

Drag doamnele!

Punte preste el

Drag doamnele!

La mijloc de lac

Drag doamnele!

C'am la cap de stână

Drag doamnele!

Doi meri de'nfloriți

Drag doamnele!

Jur prejur de meri,

Drag doamnele!

Meri mai mititei

Drag doamnele!

Pe marine de lac

Drag doamnele!

Trestie mărunță

Drag doamnele!

Răchită înflorită

Drag doamnele!

Preste cele toate

Drag doamnele!

Trec să petrec

Drag doamnele!

Doi pasărele

Drag doamnele!

În chip de rândunele

Drag doamnele!

Atunci îmi grăia

Drag doamnele!

Boerii, după masă;

Drag doamnele!

Jupân Grigore,

Drag doamnele!

Visul ce-ai visat

Drag doamnele!

Este adevărat

Drag doamnele!

Cel lac ezerel

Drag doamnele!

Vinul care-l bem

Drag doamnele!

Cea stană de cheatră

Drag doamnele!

Masă încheiată

Drag doamnele!

C'am la cap de stană

Drag doamnele!

Cei meri de'nfloriți

Drag doamnele!

Dumneata și Doamna

Drag doamnele!

Jur prejur de meri

Drag doamnele!

Cuconași de-ai tăi

Drag doamnele!

Pe marine de lac,

Drag doamnele!

Trestică mărunță

Drag doamnele!

Răchită înflorită

Drag doamnele!

Fini ce-ai botezat

Drag doamnele!

Și ce-ai cununat.

Drag doamnele!

Darul ce l'ai dat

Drag doamnele!

Nu ț'ai denputat

Drag doamnele!

Cele pasărele

Drag doamnele!

N'au fost pasărele

Drag doamnele!

Și au fost păhărele;

Drag doamnele!

Cari dai cu ele

Drag doamnele!

Dela naș la fin

Drag doamnele!

Dela fin la naș,

Drag doamnele!

Cruciș curmeziș

Drag doamnele!"

Au tăcut cei din urmă colindători! Au sfârșit flăcăii colindători!

Prin geamuri, afară, în întunec, se zăresc chipuri cu căciuli de oaie în cap, cu cojoacele pe dos, cu mustețile înflorite de ninsoare și de ger.

Sunt cei din urmă colindători.

Sunt flăcăii colindători!

Ușa tindei se deschide.

— Comorașul care-i? cinci lei și colacul să primească.

— Du-te, măi loane: Primește, măi loane!

Intr'o gură îndeamnă pe comoraș colindătorii.

S'au dus cei din urmă colindători! S'au dus flăcăii colindători.

Satul tace. Numai clocotește de colinde valea. Au tăcut cei din urmă colindători. S'a dus și seara asta despre Crăciun!

Grigore Crețescu.

Intr'un unghișu al sălei se vedea o icoană mare a Maicii Domnului, înaintea căreia ardea o candelă de argint. Toți păreții erau acoperiți cu unelte de războiu și de vânat de toate felurile: sulite, țăpi, paloșe, baltage, buzdugane, ghioage, măciuci și junghiere de toate chipurile și de toate mărimile, arcuri, tolbe cu săgeți, coifuri, scuturi de fier, de lemn și de piele, toate prinse în cuie. Faptul că nu vedeai pe ele nici un fir de colb și că erau unse cu îngrijire, dovedeau că nu erau menite a sluji numai de podoabă ci că se așteptau dela ele slujbe bune la nevoie. Masă și lavetele erau acoperite cu scorturi*) de lână; dinaintea sobelor și sub masă piei de urși și de lupi acoperiau podelele. În două sfeșnice mari de lemn boit, de chipul acelor ce se văd astăzi în bisericile dela țară, înalte de un stat de om, ardeau câte două lumânări de său care, deși groase cât brațul, cu greu ar fi putut lumina sala fără ajutorul focului din vetre.

*) Pături, covoață.

Bogdan fu trezit din gânduri prin intrarea unei slugi care îl înștiință că la poartă s'a oprit un străin îmbrăcat în zale, care cere să fie adus înaintea lui. Voevodul, crezând că este vre un trimes de-ai Fișpanului, porunci să-l aducă. În curând s'auzira deschizându-se mai multe uși grele și în sală intră un bărbat sprinten, de natură înaltă, având pe cap coiful rotund obișnuit de Unguri, cu săgeata alcătuită nazalul*) ridicată în sus și purtând preste un dolman verde, o cămeșă de zale care se scobora până aproape de genunchi. Ciorecii de postav roșu intrau, deasupra pulpelor, în ciubote galbene la călcăii cărora luceau pinteni de aur.

Când îl văzu, Bogdan care îl aștepta în picioare, cu spinarea întoarsă către focul unei sobe care bătea în plin asupra feței străinului, isbui numai pe jumătate să înăbușească un strigăt de mirare.

*) O limbă, care se lasă din coif în jos peste nas, ca să-l apere în lupte de loviturile de sabie.

— Ștefan Stroici! Se poate? strigă Voevodul întinzând brațele spre străin.

— Se prea poate, vere, răspuse străinul și amândoi se îmbrățoșară cu căldură.

— Dar eu te știam pornit la Napole cu Craiul, zise Bogdan, n'ai pornit? Te-ai întors de pe drum?

— Ți-le voi spune toate, răspuse Ștefan, dar dă-mi voie să lepăd întâiu armele și zaua.

Zaua și armele fură scoase de pe călător, și i-se aduse, pe o tavă de alamă, o cină alcătuită, căci se aflau în săptămâna albă, aproape numai din brânzeturi. Tablău*) fu pusă pe o masă rotundă, care se așeză lângă foc, și Ștefan, după ce zise o scurtă rugăciune, luă loc lângă dânsa; iar Bogdan se așeză în cealaltă parte a mesei, privind pe oaspele lui care mânca în tăcere.

Fața lui Ștefan era plăcută la privit; cu trăsături frumoase, luminată de doi ochi căprui mari și vioi, în care se cetea o fire

*) Tava, un fel de cârpător.

Crăciunul.

Ce veseli sunt pruncii 'n ajun, când aleargă
Prin strădele pline de oameni grăbind;
Să meargă la casa curată și caldă,
Copiii aleargă prin ger sgriburind.

Hăinuțele lor sunt subțiri, ca de vară,
C'o săreanță 'nvechită legați pe la gât;
La casele noastre ne vin ca să ceară,
Cuvinte 'nvățate d'arostul zicând.

Dar noi le căznim pe-acele ființe,
Cari foamea și lipsa-i urnesc din bordei;
Le'ntindem cu inima strâns'o cojiță,
Uitându-ne sarbed și rece la ei.

Acele ființe sunt nevinovate,
Datori suntem, deci, cu drag ai primi;
Creștinii, cari sunt cu inimi curate,
Cu drag și cu milă-i vor compătimi.

* * *

Acum să vă spun de-un copil, ce venise
C'o mamă bătrână, la noi, la oraș;
Și biata — de frig — să și 'nbolnăvise,
Că n'avea la cine să-și ceară sălaş.

Când el să trezește 'ntr'o pivniță rece,
Ședea ghenuit pe-un morman de pământ;
Hăinuțele-s slabe și foamea-l răzbește,
Uitându-se la aburi din gură-i eșind.

Pe patul de scânduri, zăcea chinuită,
O biată bătrână, ce geme cumplit;
Copilul ascultă la mama-i iubită,
Nu poate s'ajute, — el ședea 'ntemnit.

E noapte acuma, — și n'are lumină.
El ese 'ntr'o tindă și vine 'napoi.
Și pipăie fața trudită bătrână,
De-a geme 'necatase, — e rece ca sloi...

Un câne, ce urlă la ușa vecină,
Nu-l lasă să se miște din loc;
Acum nu-l aude, și-afară e lună,
Dar gândia: Ce rece e fără de foc!

Să sue pe trepte, și ese la stradă;
Trăsurile mari, ca nălucile pier;
Copitele cailor isbesc în zăpadă;
Verigile jărnelor s'înburate de ger.

Și fulgii încep acuma să cearnă.
El suflă 'n mânuțe, oprindu-se 'n paș.
Și tremură bietul, și'n taină-și esclamă:
— „Aici, — o, Doamne! — ce mai oraș!”

Și strada-i cu mult mai frumoasă și mare,
De cât în orașe mai mici, pe la noi,
Și seara s'aprind p'aici felinare,
Iar strada-i cu piatră, ci nu cu noroi“.

deschisă și vitează; pletele lui castanii erau lungi, barba scurtă o purta cam ascuțită. Fața galbenă și privirea întunecată a tânărului erau un lucru de mirare pentru Voievod. Indată ce cina, în vremea căreia ei schimbaseră numai câteva cuvinte fără însemnătate, fu isprăvită, Bogdan nerăbdător, făcu un semn și slugile luând cu ele tablaua, eșiră.

— Acuma, zise el, cred că mă vei pune în cunoștința pricinii întoarcerii tale neașteptate și a supărării ce se vede scrisă pe fața ta.

— Ce zici supărare, strigă Ștefan sărind de pe scaun cu glasul schimbat, n'am părăsit oastea: am fost isgonit dintr'nsa ca cel de pe urmă lefegiu fiindcă, în fața unei batjocori ce nu o putea suferi nici om de neam nici oștean deplin, am tras paloșul în apărarea cinstei mele terfelite și am dat pedeapsa cuvenită aceluia care îndrăznise să-și facă răs de mine.

Și tânărul, căruia îi tremura tot trupul, căzu iar pe scaun apoi, sprijinind coa-

Dar frigul și foamea picioarele-i curmă,
Cât nu e în stare pe ele să stea,
O! cât mai dorea el o bucătură,
Să-și stâmpere foamea, — dar nu o avea.

Să uită prin geamuri înalte ca ușa,
Și-și uită de foame și frig pe-un moment;
Zărește 'n fereastră cum joacă păpușa,
Și-atunci i apare-un suris inocent.

În casă zărește băieți și fetițe,
Și-un pom de Crăciun, ce s'a pus ca dar,
Pe crengi îi atârână tot mici luminițe,
Nuci poleite și figuri de zahăr.

Să duce la ușa, cu pumnii la gură,
Copiii să uită la el cu dispreț;
'I-aruncă cuvinte ca la ori-ce făptură.
El tace și stă umilit în unghet.

O cocoană 'mpărțea dintr'un blid prăjitură,
La domni, cari intră pe ușa grăbiți.
— „O! Doamne! că bine-i să stai la căldură“
Zicea el, dar copiii l'alungă din ușa ndârjiți.

Mânuțele 'l dor, el începe să plângă,
Și vine-un băiat, ce-l împinge din dos;
El cade 'n zăpadă, voind ca să fugă,
Și-abia să ridică, sărmanul, de jos.

Luându-și căciula să duce 'nainte,
Uitându-se încă odată 'napoi;
Pe-o ușe deschisă — să bagă 'ntr'o curte,
Să nu'l mai ajungă copiii cei răi.

S'ascunde sub lemne ce's puse grămadă;
Copiii colindă frumos pe la uși;
Atuncea s'îmțește-o adiere mai caldă,
Și iarăși zărește 'n fereastră păpuși.

Dar nu sunt păpuși, ci's îngeri, ce-l chiamă,
Cu zâmbete vesele, cu ochii sâniini;
Atunci îi apare și dulcea lui mamă,
Car' luându-l îi zice: „Vino cu mine,

Acolo în ceriuri Christos ne așteaptă,
C'un pom de Crăciun, frumos podobit,
Pentru copiii, cari nice odată,
N'au avut pom de Crăciun pe pământ“.

Și-acolo sub lemne 'n ziua următoare,
Un mic servitor pe copil l'a aflat:
Era rece ca ghiafa și fără suflare,
De-atâta foame și frig ce-a răbdat.

* * *

Creștine! gândește la cel care-ți vine,
La ușa să-ți ceară, fiind că-i lipsit;
Să nu-l lași să iasă mâhnit dela tine,
Că Domnul ți-aduce răsplata 'nzecit.

Maria din Ocna.

tele pe masă, își acoperi fața cu mâinile și începu să plângă cu hohot.

Bogdan rămase incremenit atât la auzul vestii neașteptate cât și la vederea durerii de care era cuprins Ștefan.

(Va urma capitolul II, în care se va arăta, pentru ce Ștefan Stroici a părăsit oastea Craiului Lajos.)

Sărbătoarea Crăciunului. În cele dintâi veacuri după nașterea Domnului Christos nici nu era sărbătoarea Crăciunului. În locul acesteia, era sărbătoarea Bobotezii, când se serbă și Nașterea. Așa serbează Armenii creștini și acum. Mai era și sărbătoarea nunții dela Cana Galileii. Pe la mijlocul veacului al 4-lea (pe la anul 350 după Christos) s'a hotărât ziua de 25 Decembrie numai pentru sărbătoarea Nașterii Domnului, și anume la început numai în Italia, Spania și Franța, de unde a trecut în țările dela răsărit (Palestina, Egipt, Grecia ș. a.), așa că pe la anul 430 după Christos ajunse să fie sărbătoarea cea mai mare de iarnă.

Lerui Doamne.

Multă vreme și-au bătut capul învățații noștri, că oare al cui nume să fie Lerui, care se repetă în multe din colindele noastre după fiecare vers. Scriitorii noștri cei vechi, în frunte cu Șincai și Maior, ziceau, că e numele prescurtat al împăratului roman Aurelian, care la anul 274 după Christos a scos soldații și slujbașii romani din Dacia (pământul românesc dintre Tisa și Nistru (acum în Rusia) și Maramurăș și Dunăre). Românii îl cheamă cu jale în colindele lor, pentru că i-a părăsit.

Lucrul nu e așa. Dl. Alexandru T. Dumitrescu, fecior de țaran de lângă Olt, acum funcționar la Academia Română din București, a arătat*) încă din anul 1901, că Lerui trebuie să fie prescurtarea numelui Galeriu.

Cine a fost Galeriu? Împărat roman, ginerele împăratului roman Dioclețian, care l-a luat la început (în anul 292) ca Cezar (ajutor) pe lângă el, apoi dela anul 305 până la anul 311 după Christos a fost însuși împărat.

Galeriu era de neam Dac, adică Daco-Roman ca și noi, născut în satul Reșca din județul Romanați în România. Satul acesta se numea pe vremea lui Romula și era un oraș tare frumos, căci era capitala unei părți din Dacia. Dragostea cătră vatra veche a neamului său și-a dovedit-o în multe rânduri. El a cucerit înapoi dela Carpi, un popor barbar, o parte mare a Daciei. Pe poporul acesta l-au prins aproape întreg și l-au așezat în Panonia (Ungaria dincolo de Tisa). Încă înainte de el Romanii purtaseră războaie cu Persii din Asia. Numai Traian îi putuse biru, alt împărat roman ba. Pe timpul lui Galeriu se iscă un nou războiu cu Persii. Cunoscând Galeriu vitejia Daco-Romanilor, și-a format din conaționali lui o armată și cu aceasta a bătut pe Persi.

La început Galeriu era împotriva legii creștine, căci el era păgân. Mai târziu, văzând cât e de frumoasă legea aceasta, i-a lăsat pe creștini să se închine Domnului Christos, dar le-a zis: rugați-vă și pentru sufletul meu. Așa dară cel dintâiu împărat roman, care a dat libertate creștinilor, a fost Galeriu, care a trăit înainte de împăratul Constantin.

Mult a iubit Galeriu pământul Daciei, al patriei noastre străbune, și era mândru de-a fi Daco-Roman. Dujmanii lui îl învinovățiau, că el vrea să reînființeze împărăția lui Decebal viteazul, ba unii îi ziceau în batjocură neam de păstor (mocan, mărginean, țuțuian), pentru că pe-atunci, ca și până bine de curând, ocupația principala a Românului era creșterea vitelor.

Tot ce se găsește în Oltenia (partea de apus a României) ca rămășițe romane, cum e vechea cetate Romula, șanțul de apărare cu val, poartă numele lui: *Curtile lui Ler-Impărat*, *brazda lui Ler-Impărat*.

Nu e mirare, că un împărat, care s'a tras din neamul nostru de-aici din Dacia, care iubi și era iubit de strămoșii noștri, care a recucerit o parte mare din Dacia ajunsă sub stăpânire străină, care a lăsat pe creștini în pace cu legea lor, să rămână cu

*) Dl. Dumitrescu cercetează de 10 ani, cu mare sârguință, rămășițele romane dela Galeriu și a aflat lucruri frumoase până acum.

numele veșnic în colindele noastre. Românul a ținut și ține minte și răul, dar și binele ce i-l face rineva.

Așa dară *Leru* din colindele noastre e împăratul *Gaberiu*, sânge din sângele nostru, a cărui pomenire ne-a rămas de 1600 de ani și va rămâne cât va fi neamul românesc.

Nașterea lui Christos.

(Vezi articolul din fruntea foii.)

Christos se naște, măriți-l!
Christos din ceruri, întâmpinați-l!
Christos pe pământ, înălțați-vă!
Cântați Domnului tot pământul,
și cu veselie lăudați-l, popoarelor,
că s'a preamărit!

Craii dela răsărit.

În cap. II al Sfintei Evanghelii dela Mateiu se povestește: „Iară dacă s'a născut Isus în Vitfleemul Iudeei în zilele lui Irod, iată maghii dela Răsărit au venit la Ierusalim...”

Noi știm astăzi, că de toți au fost trei maghi sau trei crai, și știm, cum s'au numit și ce au adus în dar fiecare. Dar sfântul evanghelist Mateiu nu spune nici câți au fost, nici ce nume aveau, nici ce fel de dar au adus fiecare. Atâta se spune (stih. 11), că au dat lui Isus aur, tămâie și smirnă.

Sfântul evanghelist Marcu nici nu pomeneste de maghi; el începe Evanghelia sa cu Ioan Botezătorul din pustie și cu ispitirea lui Isus. La Sfântul Luca nu găsim nici atâta. Evanghelistul Ioan începe Evanghelia cu Dumnezeu—Cuvântul, iar de craii dela Răsărit nu-i nici vorbă.

Va să zică, trei evangheliști nu vorbesc nimic despre maghi, numai Sfântul Mateiu îi pomeneste.

Cu toate acestea, noi astăzi le știm numele. Știm, că pe înțelepții dela Răsărit îi chemă Melhior, Gaspar și Valtasar. Cine le-au dat aceste nume și de ce dar

credem, că au fost anume trei, iar nu mai mulți sau mai puțini?

Darurile, ce le-au adus lui Christos, au fost de trei feluri. Aceasta-i temelia credinței, că au fost trei. Dar de unde s'a mai luat aici credința, că au fost crai?

Din toate lămuririle, cari s'au făcut în aceasta privință, ne alegem cu următoarele: Nu se știe, au fost trei, ori nu, dar așa s'au primit de creștini. Iar pricina, că s'au primit anume trei crai, iar nu maghi sau înțelepți, cum ne spune drept Sfântul evanghelist, este stihul 10 din psalmul 72, care zice: „Împărații Tarsisului și ostroave daruri vor aduce; împărații Arabilor și Sava daruri vor aduce”. Iată trei crei; iar prorocul Isaia în cap. 60 la stih. 6 zice: „Cămilele lui Madiam și ale lui Efã, toți cei dela Șevã vor veni.” Se potrivește și vorba următoare a lui Isaia: „aur și tămâie vor aduce”. De aici s'au luat, că sunt trei și că sunt crai.

Unii tãlmăcitori ai Bibliei spun, că acești trei înțelepți n'au fost împărați, ci înțelepți din Iudeia, pentru că numai Iudeii (Jidovii) se închinau unui împărat al Iudeilor. Dar Sfântul Evanghelist ne spune, că au venit de departe dela răsărit, deci trebuia să fie străini.

Pe mormintele cele vechi ale creștinilor, în catacombele (peșterile) Romei și ale altor orașe de vechime creștinească, se găsesc zugrăviți acești trei înțelepți, purtând în cap cununi (un fel de căciuli), numite frigiene (din țara Frigiei, Asiatică), ceea ce întărește credința, că au fost înadevăr dela răsărit.

Cu numele lor lucru-i mai greu. Lumea creștină au primit din vechime, că-i cheamă Melhior, Gaspar și Valtasar, dar cine i-a numit așa, nu se știe anume.

În cărțile unora dintre Sfinții părinți ai bisericii noastre ei se pomenesc cu acest nume. Va să zică, numirea li s'a păstrat din vechime, din gură în gură.

Preacinstitul Beda, scriitor bisericesc, a fost cel dintâiu, care au cercat să arete, ce daruri a adus fiecare craiu. El a zis așa: Melhior, ca cel mai bătrân, a adus lui Isus aurul, ca unui rege, adecă darea. Cel mijlociu, Gaspar, tămâia, ca unui Dumnezeu; iar cel mai tânăr, Valtasar, a adus smirna, ca unui om, pentru că smirna însemnează moartea cea amară.

După lămurirea aceasta a lui Beda s'au luat toți creștinii. De aceea pe păreții bisericilor și ai mormânturilor vechi Melhior e zugrăvit bătrân, om alb la față,

Gaspar ca bărbat în floarea vârstei, iar Valtazar tânăr. Moaștele celor trei crai se află și astăzi într-o mănăstire din Germania, în orașul Köln. Povestirea, moștenită din bătrâni, spune, că apostolul Toma a botezat pe acești trei crai în Persia și că ei au murit episcopi creștini, toți trei deodată, în Vinerea Patimilor. Trupurile lor au ajuns din Persia în Constantinopol, în biserica Sfintei Sofii, iar de acolo la Milano, oraș în Italia. Iar un împărat puternic german, Friederic Barbă-Roșie, când a bătut odată Milanul, a luat și moaștele celor trei împărați și le-au adus în Köln.

Acolo se păstrează în niște sicrie scumpe și împodobite cu pietri de mare preț. Pe fiecare sicriu este scris numele cu rubine (pietri scumpe foarte frumoase, de culoarea sângelui).

Astăzi sărbătoarea celor trei înțelepți, care cade la 6 Ianuarie, nu se mai serbează cu atâta măreție, ca întralte vremi. Înainte, mai ales prin țările papei, sărbătoarea lor era una dintre cele mai mari ale anului.

La popoarele de legea răsăriteană (greco-orientali și greco-catolici) au mai rămas urme de sărbătoarea aceasta în umbilarea cu steau și mai ales cu irozii. Dar și aceste urme tot prind câte o leacă a se șterge.

Mândrii slujba, cine-o-ascultă?

C'o ascultă

Maica sfântă,

Și Ion,

Sânt-Ion,

Nănașul lui Dumnezeu

Și cu scump finuțul său.

Maica sfântă

Stă și-ascultă

Și ascultă, cât ascultă:

Și din gur'apoi cuvântă:

— Of Ioane,

Sânt-Ioane!

De-ai ști tu precum nu știi,

Aici mult n'ai zăbovi!

— De ce să nu zăbovesc,

Pe domnul să-l pomenesc?

— Că Iuda cel blăstămat

În raiu, că ți s'a băgat

Și raiul, că l-a prădat!

— Da el din raiu ce-a prădat?

— Păhăruțul mirului,

Scaunul județului,

Ciubarul botezului!

— Maică sfântă, mergi, fi bună,

Și fă tunuri și mi-l tună!

După el de vei tună,

Iuda, că s'a spăimântă,

Toate 'n raiu, că le-a lăsa!

Maica sfântă, c'a tunat,

Iuda, că s'a spăimântat,

Toate 'n raiu, că le-a lăsat.

După cunoștințele, ce le aveau pe atunci oamenii, arată cum a colonizat Traian Dacia, cum mai târziu oștirile romane au părăsit-o, iar urmașii coloniștilor s'au contopit cu popoarele, cari au trăit sau au venit mai târziu în țările noastre.

Scriitorul acesta bătrân nu se poate din destul mira, cum de Românii, deși așa de îndepărtați de Roma și în vecinătate cu tot felul de popoară străine, și-au păstrat limba lor română în răstimp de 1560 de ani (acum sunt 1800 de ani).

Dând apoi câteva pagini de mostre de limbă românească, spune, că greșesc toți aceia, cari ar voi să facă din Români urmași ai altor popoară și nu ai Romanilor.

Din descrierile unor obiceiuri se vede, că noi și acum, după două-trei sute de ani, nu le-am lăpădat încă, ceea ce e cea mai bună dovadă, că nici nu ne va putea înghiți străinul.

Cele două icoane (bărbat și femeie de pe la anul 1650) sunt făcute după cartea, de care vorbim. Aceste două chipuri se află și în acea carte întocmai ca aici, numai cât colo sunt făcute mai mari ca aci. Foarte interesant este a privi portul acestor două persoane.

(Amănunte mai deaproape asupra Călindarului vezi la pagina 20 a foii).

Român din Ardeal pe la anul 1650.

Româncă din Ardeal pe la 1650.

Colindă din Bucovina.

Sculați, sculați boeri mari,
Lerui Doamne!

Că vă vin colindători,
Lerui Doamne!

Sculați, sculați, nu durmiți,
Sculați și vă'mpodobiți,
Că nu-i vremea de dormit,
Că-i vremea de 'mpodobit
Cu podoabe de argint,
Cu cănași până'n pământ.
Și sculați și slugile,
Să măture curțile.

Cocoș negru mi-a cântat,
Zori de zi s'au revărsat,
Slugile mi s'au sculat,
Curțile mi-au măturat,
Popii'n slujbă mi-au intrat.

Români din Ardeal

pe la anul 1650.

Dintre multele articole și ilustrații, — cari împodobesc „Călindarul Poporului“ pe anul 1912, — dăm și în foaia noastră de azi două chipuri interesante: **Un Român și o Româncă din Ardeal pe la 1650.** Asupra acestor chipuri, în „Calendarul Poporului“, la pagina 91, se scrie următoarele:

Intr'o veche carte nemțască, tipărită de Sasul Johann Tröster din Sibiu, la anul 1666 în Nürnberg (Germania), vorbește mult și despre Românii din Transilvania, precum și despre cei din România, cum i-se păreau lui pe vremea aceea,

Poezii populare.

I.

Dorule, de unde-mi vii?
— De prin niște vii — pustii!
Da de mândra ce mai știi?
— Știu bine, că-i sănătoasă,
Șeade la masă și coasă,
Cu arniciu și cu mătasă,
Pe pânză albă și deasă.
Descoasă din când în când,
Lacrămile-i văd curgând,
Descoasă și cânt'-așa:
Inimă nu-mi sângera,
Ochilor nu-mi lăcrămași
Căci voi sunteți vinovași;
Ce vedeți nu mai uitați,
Ce iubiți nu mai lăsați!

II.

Foaie verde lemn uscat,
Aseară 'n cas'am intrat
Cu sumanu 'mbăierat
Și negru de supărat.
Da măicuța m'o 'ntrebat:
— „Ce-mi ești așa supărat?
Ori te-o nins, ori te-o plouat?”
— „Nu m'o nins, nu m'o plouat,

Da mândruța m'o lăsat”.
Frunză verde flori din crâng,
Maica-mi pune să mănânc
Lapte dulce cu păsat
Și-mi vorbește 'nduioșat:
— „Nu te supăra, băiete,
Că-i lumea plină cu fete”.
Eu mai rău mă supărai
Și din gură cuvântai:

— „Mamă, câmpu-i plin de flori.
Lumea-i plină de feciori.
Cerul încă-i plin de stele,
Și mai mari și mărunțele;
Dar nici una nu-i ca luna,
De mândră, de luminată.
Astfel nu-i pe lume fată
Cum a fost mândruța mea.
(Cântece vechi.) *Maria Cunțan.*

Cea din urmă scrisoare.

De când cu războiul dintre Turci și Italieni, am adus și noi mai multe chipuri de pe câmpul de războiu, care se petrece în Tripolitania. Asupra luptelor se scrie totdeauna la rubrica „Știri politice din străinătate”. — La acest loc dăm de astădată chipul unui soldat greu rănit. El a fost dus la Lazaret. (Așa se numește spitalul, care se întorcnește totdeauna în apropierea câmpului de luptă. Aci primesc îngrijire soldații răniți în războiu).

Bietul soldat, — ce se vede în chipul de sus, — simțindu-se foarte slăbit, în urma unei răni grele, s'a pus și a scris acasă o epistolă de adio. Se teme, că n'o să se mai vindece, și ar dori ca cu toate acestea să mai trimită câteva cuvinte iubitorilor lui părinți și neamuri. S'a ridicat din pat cum a putut, a făcut scrisoarea, iar acum o întinde unei îngrijitoare a Lazaretului. Aceasta promite, că îndată va pune scrisoarea la poștă, despre ceace el

atât de mult se bucură. Pe de altă parte bietul soldat se mângăie și cu aceea, că poate totuși, Dumnezeu îi va ajuta să se însănătoșeze. Dar de cumva ar muri, atunci le-a trimis celor de acasă ultimul cuvânt de adio...

Acestea sunt urmările războaielor. Dar să sperăm, că lumea se va cuminti tot mai mult, ca astfel să nu se mai poarte atâtea războaie fără rost, cum este de pildă războiul acesta dintre Italieni și Turci.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 5 Ianuarie n.

Tuturoz cetitorilor, colaboratorilor și sprijinitorilor foii noastre le poftim: Sărbători fericite!

Numărul de Crăciun al „Foii Poporului“ cuprinde 24 de pagini, în loc de 16, cum e de obicei. Fiind însă acum sărbătorile, am aflat de bine ca să dăm spre cetire iubitorilor noștri abonați, o seamă de frumoase descrieri despre marea sărbătoare a Nașterii Domnului.

Cu aceasta ocazie mulțumim tuturor celor, cari ne-au trimis articole de publicat în numărul de Crăciun. Din cauza lipsei de loc, nu le-am putut publica însă pe toate, dar le vom păstra pentru altădată. Deci nu fie cu supărare nepublicarea unor articole, mai cu seamă cele sosite în ultimele zile.

Fiind de lipsă mai multe zile la tipărirea numărului de Crăciun, am fost siliți a încheia foaia mai curând ca de obicei. Din cauza asta a trebuit să amânăm pe nașterea viitor și unele știri politice și întâmplări petrecute în zilele din urmă. Așa bună oară n'am mai putut da raport asupra frumoasei adunări populare, ținută Duminică trecută la Șiria. (De altcum adunarea a succedat foarte bine. A luat parte public mult și o seamă de fruntași din jur și alte depărtați, în frunte cu domnii Dr. Teodor Mihali, Vasile Goldiș, Dr. Alexandru Vaida, etc.)

Dar de Crăciun. La numărul prezent se află adăos „Călimdarul de părete“ al „Foii Poporului“. Acest călimdar se dă ca dar de Crăciun tuturor abonaților vechi. Dar celor ce vor abona foaia de acum înainte încă li se va trimite călimdarul, înaltă după primirea banilor.

Numeri de probă ni s'au cerut o mulțime în zilele acestea. Prin aceasta facem cunoscut, că vom trimite la toți. Dar rugăm puțin răbdare. Mai întâi trimitem foaia abonaților vechi, apoi vin la rând cei cari ne-au cerut numeri de probă. Aceștoro iar le trimitem foaia pe rând, așa după cum au intrat cererile. Avem însă nădejde, că toți aceștia — după ce se vor fi convins, că foaia noastră e grozav de ieftină, bogată în cuprins și atât de potrivită pentru poporul nostru — o vor și abona.

Celorce au comandat „Călimdarul Poporului“ încă le facem cunoscut, că, fiind zilele acestea și sărbătorile nemțești, s'au făcut unele întârzieri cu predarea pachetelor. Până de prezent, credem însă, că toți vor fi primiți Călimdarele comandate. Iar dacă careva nu le-ar fi primit încă, de sigur, că vor ajunge în zilele acestea. De aici se expediază totul, în ordine după cum intră comenzile. Ce e drept, când sunt atâtea sărbători, — și pe o parte și pe cealaltă — întârzieri de câteva zile nu se pot ușor încunjura.

Gazetă nouă. La Cluj va apare, începând dela 1 Ianuarie 1912, o gazetă nouă numită *Soba Sațelor*. Dorim noului nostru tovarăș izbăvitor în lupta pentru lumina poporului român.

Di Octavian Goga — la închisoare. După cum aflăm, iubitul nostru poet Goga, va intra Mercuri (după Crăciun) în 10 Ianuarie n. 1912, în temnița din Seghedin. Di Goga va trebui să păzească o lună de zile temnița, spre a-și face pedeapsa dictată în procesul avut pentru „Țara Noastră“.

Li dorim sănătate și tărie dlui Goga, spre a se putea întoarce în pace dintre zidurile acelea, cari au adăpostit cu de-a săla pe atâția bărbați vrednici de-ai noștri!

Apel pentru răscumpărarea felicitărilor de Anul-nou. Comitetul central al Asociațiunii a lansat următorul apel: În preajma Anului-Nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască a-și răscumpăra felicitările de Anul-Nou în folosul Muzeului Asociațiunii. Mijloacele materiale de care dispune Muzeul sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintează foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar sau sunt adunate cu sânguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituțiuni culturale. Dacă contribuțiile pentru înzestrarea Muzeului ar fi mai mari, această instituțiune ar lua un avânt, care ne-ar face cinste. Facem deci apel călduros către toți cărturarii români să contribuie cu sume cât mai mari pentru înzestrarea Muzeului nostru național. Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Transilvania“. Sibiu, 25 Decembrie 1911. Andreiu Bârseanu, prezident. Oct. C. Tăslăuanu, secretar.

Școala de fete dela Arad. În ședința sa din urmă, Consistorul din Arad a hotărât să facă un împrumut de o sută de mii de coroane pentru a se putea clădi școala cea nouă de fete, pentru care știm, că a dăruit și marele binefăcător al nostru, dl Stroescu din Basarabia, o sumă așa de mare. Lucrările se vor începe la primăvară și până'n toamnă se crede, că clădirea va

Liberi! Domnii Ion Enescu, învățător în Peștera (Bran), Iosif Rudeanu din Măgura și Gheorghe Enescu, teolog, au eșit din temnița de stat dela Seghedin, unde și-au împlinit pedeapsa pentru „agitatie“.

Tifusul (lingoarea) în Cluj. În Cluj bântuie lingoarea printre oameni. După cum s'a dovedit într'o ședință a consiliului comunal, cauza e apa cea necurată, pe care trebuie să o bea oamenii, cu toate că în Cluj e apeduct, adică apa e adusă la casele oamenilor prin țevi dela izvoară. În ciasurile de apă (o mașină, cu care se măsoară câtă apă se întrebuintează într'o turte, ca să se știe, cât trebuie să se plătească pentru ea) s'au găsit hoituri de animale și plante putrezite. Dela acestea s'a răspândit apoi microbul tifusului, care trecând în apa de beut a molipsit și pe oameni. E adevărat știut, că toate boalele molipsitoare (holeră, lingoare ș. a.) se răspândesc mai ales prin apa de beut. De aceea e bine să ferbem bine apa de beut și apoi numai să o bem în vremuri de epidemii (boale, cari cuprind pe mulți).

Să le fie de bine! Consiliul comunal al Clujului, unde trăiesc atâtea mii de Români, a hotărât că banii comunei să-i depună numai la băncile jidovești — ungurești nici nu sunt — dar nu și la *Economul*, vrednică și binefăcătoarea noastră bancă românească, pentru că e... românească!

Scumpirea medicamentelor (leacurilor). Monitorul Oficial (gazeta oficială) din Budapesta a publicat știrea, că începând dela 1 Ianuarie 1912, medicamentele se vor scumpi. La fiecare medicament se plătește materialul, care se întrebuintează, și munca, care se cere pentru a-l pregăti. De data aceasta nu se scumpește materialul, ci munca, și anume din cauza scumpirii traiului.

Concurs. În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatură și cultura poporului român“ se publică concurs pentru „premiul Andreiu Murășanu“ de 300 cor. pe anul 1911. La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în cursul anului 1911, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară. Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1912 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1912. Sibiu, 25 Decembrie 1911. Andreiu Bârseanu, prezident. Oct. C. Tăslăuanu, secretar.

La fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, la stăruința dlui Laurențiu Nemeș, pantofar, găsindu-se în Rok Falls II (Nordamerica) au dăruit: Iosif Unchiu (originar din Orlat), Augustin Iosivaș și L. Nemeș (orig. din Sibiu), câte 2 cor.; Nic. Vermeșan (orig. din Rusciori), cor. 2.50; Ilie Tarcea Cățoiu (orig. din Mag), Achim Bogorin și Nic. Adam (orig. din Ocna-Sibiului), câte cor. 1.23 și Vasile Tarcea (orig. din Mag), 1 cor. La acelaș fond au mai dăruit: Dr. Aurel Crăciunescu, prof. sem., 50 bani; Trandafir Dragomir, paroh (Arpașul inf.) 1 cor.; d-na Maria Penciu n. Popea (Hațeg), în amintirea zilei onomastice a preaiubiților săi soț și frate Nicolae Penciu, fost jude r. și Nicolae Popea, fost episcop în Caransebeș, 10 cor. și Vic. Tordășianu, prezident 10 bani, iar din Lădița învățăcelilor s'a ridicat cor. 9.10. La legatul Victor Petrișor al acestui fond pentru ajutoarea copiilor din Veștem, aplicați la meserie, mama decedatului, d-na Petrișor, a plătit rata a 2-a de cor. 20.

Spre știre. Călimdarul Poporului pe 1912 a apărut de mult. Prețul unui exemplar este 40 bani, trimis prin poștă 45 bani. Revânzătorii primesc rabat însemnat. (Cei ce comandă mai multe exemplare și le plătesc înainte, capătă rabat mai mare ca aceia, cari le plătesc după vânzare. Cetește cele scrise la pagina 16).

Nimenia să nu-și cumpere călimdar, până când nu vor vedea „Călimdarul Poporului“, care cuprinde o seamă de articole folositoare, apoi o mulțime de chipuri, poezii și tablouri foarte frumoase. Partea calendaristică și târgurile de țară încă sunt schimbate, completate și răzuite din nou.

Și-a vândut neamul! „Tribuna“ povestește următoarea întâmplare din Boian (comit. Târnava-mică), care pe deoparte e înveselitoare, pe de alta întristătoare. Românii aveau să-și aleagă un notar nou. Pretorul nu voia să candideze și Români. Atunci s'a sculat vrednicul Român, *Pantilie Ivan*, și-a protestat zicând, că ei Români nu vreau să fie batjocoriți cu notar ungar. Pretorul tot ba. *Atunci toți Românii consilieri* (membri în comitet), *în frunte cu preoții și cu primarul*, au părăsit cancelaria. Dar pretorul tot a ales un Ungur, pentru care și-au dat votul trei Sași, un Ungur și un singur Român: *Gheorghe Duma al lui Mihailă*

Furt din biserică. Aflăm, că în biserică românească din Șelimbăr (lângă Sibiu) au intrat niște hoți, spărgând fereastra și apoi ușa, și au furat mai multe lucruri sfinte, între cari și două antimise în preț de 40 coroane. Dupăcum ni se spune, din biserică aceasta s'au mai furat de vre-o câteva ori. Pedepsa lui Dumnezeu îi va ajunge pe acești batjocoritori ai celor sfinte!

Aviz. Se aduce la cunoștința onorabilului public, că la școala românească de industrie națională din Sibiu, se află de vânzare diferite obiecte lucrute în stil românesc, cari pot servi ca daruri de Crăciun. Doritorii pot vizita sala de expoziție în fiecare zi între orele 9—12 a. m. și 2—5 p. m. (Berggasse 9). *Maria Cosma*.

Din prostiile rămășagului. Sunt oameni, cari fac cele mai proaste rămășaguri, numai să-și arde vitejia. Unul se rămășește, că va bea un litru de spirt, și moare. Altul se rămășește, că va mânca 24 de ouă ferte tari, și moare. Și câte alte nebunii de-acestea. În Zsabyai s'a rămășit un Maghiar viteaz, *Huszár Péter*, se'nțelege că la o beție, că tovarășii lui nu sunt în stare să-i dea atâtea coroane, câte poate el înghiți. Ei au primit rămășagul și *Huszár* a început să înghită la coroane. La a treisprezecea coroană i s'a făcut așa de rău, încât au trebuit să-l ducă la spital. Medicii nu i-au putut ajuta nimic, așa că după câteva ciasuri de chinuri a murit.

Mare nenorocire într'o casă de nebuni. În casa de nebuni din Macerata (Italia) s'a întâmplat o mare nenorocire. Doi bolnavi, cari se plimbau prin grădina spitalului, văzând că furtuna doborâse câțiva stâlpi dela instalația electrică, s'au apropiat de acel loc, voind să ridice sârmele căzute. Curentul electric i-a ucis, însă, pe amândoi în momentul când au pus mâna pe sârme. Preste puțin sosită alți trei bolnavi. Aceștia, voind să ridice pe celalți doi, au venit în atingere cu sârmele și au fost deasemenea omorâți pe loc. Directorul spitalului a avut aceeași soartă. El a crezut că bolnavii s'au încăerat și a alergat într'acolo spre a-i despărți, însă cum a pus mâna pe corpurile lor, curentul electric l'a omorât și pe dânsul. Doi îngrijitori au suferit arsuri grele.

Un cămătar pedepsit. În Klagenfurt (capitala Carintiei din Austria) trăiește un milionar cu numele *Lavinski Korup*. E unul din oamenii scârboși, cari își înmulțesc averea dând bani cu împrumut și luând dobânzi mai mari decât iartă legea. El a fost prins și dovedit acum de curând, că a cămătarit, și tribunalul l-a condamnat la o lună închisoare și 800 cor. amendă.

Articolul despre „Programul nostru național“, care apare în fruntea foii, de mai multe săptămâni încoace, — în numărul acesta a rămas afară, de oarece la acel loc s'a publicat articolul despre Nașterea lui Christos.

Vin acasă. De când cu Crăciunul nemțesc, o mulțime mare dintre cei emigrați la America se întorc acasă. Cauza principală e, că multe fabrici nu mai lucrează așa de mult ca mai înainte, ba unele au încetat lucrul cu totul. La anul are să se aleagă un președinte nou al Statelor-Unite și fiindcă nu se știe, ce legi se vor face cu privire la industrie, oamenii cei bogați nu-și mai bagă banii în fabrici nouă, iar în cele vechi împuținează lucrul.

Nu mai este holeră în Ungaria, — așa înștiințează ministrul nostru de interne, prin o scrisoare dată în ziua de 28 Decembrie st. n. 1911. — Bine-ar fi să fie așa!

Mort de supărare, că a pierdut un gheșeft. Fiind vorba de înființarea unei universități în Dobrișin, trebuia să se aleagă un loc mare, potrivit pentru o astfel de clădire. Bănuind, cam unde ar putea ridica universitatea, *Jidanul Abeles* din Dobrișin a cumpărat acolo o curte mare cu casă, cu gândul să o vândă cu mare „chiștig“. Dar speculația n'a fost bună, căci n'a venit nimeni, ca să i-o cumpere cu preț mai mare. Se vede, că *Jidanul* lucrase și cu bani străini, destul, că a fost silit să vândă casa sub prețul cumpărării, ceea ce l'a supărat mult. Cumpărătorul cel nou a găsit însă pe altul, căruia i-a vândut-o cu un câștig de 20 mii de coroane. Acesta a vândut-o, tot cu câștig, la altul și chiar și al patrulea cumpărător a mai vândut-o cu un câștig de 5000 de cor. Când a auzit *Abeles* de toate aceste câștiguri, n'a mai putut! A luat un revolver încercat și și-a tras un glonț în cap, rămânând mort... Iată cum e *Jidanul*!

Banca celor proști. Și acum se mai găsesc oameni, cari cred, că cea mai bună bancă de păstrare e vre-o gaură prin pod, vr'un fund de ladă sau alte locuri, unde ajung șoarecii sau focul mai ușor. Un Neamț a fost mai cuminte: cele șase mii de coroane, în hârtii, le-a ascuns într'o sobă, unde nu prea făceau foc. Intr'o zi nu era acasă, și fida lor s'a apucat să facă foc tocmai în soba-bancă de bani. Când au venit acasă, nu mai eră nici cenușe din cele șase mii de coroane. — Banul câștigat cu cinste nu trebuie ascuns, ci grijit!

Se duce portul chinez. De când cu revoluția cea mare din China, Chinezii revoluționari s'au schimbat cu totul — în privința portului. De unde mai înainte fiecare bărbat purta o pletă lungă, de s'ar fi mândrit orice femeie dela noi cu ea, acum toți și le-au tăiat, acoperindu-și capul cu pălării aduse din Europa. Hainele lor cele largi și de culoare roșie, galbenă, albastră și-le lapădă și se îmbracă în haine strâmte orășenești (nemțești, cum le zicem noi, cu toate că sunt franțuzești). Mai înainte aveau ghetete mari, moi, de postav, acum își năcăjesc picioarele cu ghetete noastre cele strâmte.

Cam așa se fac împrumuturile dela un popor la altul. Nu se împrumută ce e bun, ci mai ales flecurile, chiar păcatele.

Și Turcii s'au săturat de Jidani. Guvernul turcesc pregătește un proiect de lege, prin care să se oprească așezarea Jidanilor în Asia mică, îndeosebi în Palestina. Poftescă în Ungaria, nenorocita.

Otrăviri în Berlin. La Crăciunul nemțesc s'a întâmplat mai multe cazuri de otrăvire, fără ca până acum să se știe cu siguranță, din ce cauză. Sute de oameni au fost apucați de sgârșiri de stomac, căzând la pământ. Aproape o sută au murit după un sfert, cel mult o jumătate de oră după ce îi apucă sgârșirile. Mulți dintre ei au declarat, că au mâncat pește vechiu. Dintre cei morți cei mai mulți au fost secționați (tăiați), dar nu s'au găsit nici un microb de boală în ei, așa că medicii spun, că trebuie să fie otrăvire cu pește stricat, care e foarte primejdios.

Foarte frumoase ilustrate de Crăciun și Anul-Nou — cu prețuri ieftine — se află de vânzare la librăria „Foi Poporului“.

O legendă (poveste) din Maroco povestește, cum Allah (așa numesc mohamedanii pe Dumnezeu) le-a dat femeilor din Maroco de lucru. Intr'o zi Allah umblă prin pustiul de nisip și se gândea la ciasurile neamului omenesc. Deodată vede într'o parte o femeie tină, sănătoasă și voinică, care sta lungită la soare și căscă, de să i se mute fălcile. Allah a-tot-știutorul cunoscu numai decât boala ei îngrozitoare: uratul. Dar înțelepciunea dumnezeiască găsi leac. El aruncă înspre femeie un pumn de pureci zicând: „Femeie, leacul e începutul tuturor răutăților. Darul meu te va scăpa de acest păcat și-ți va da de lucru!“ De-atunci femeia marocană e plină de pureci și căutarea lor e munca ei zilnică.

Ciocnire de trenuri în Ungaria. Pe linia ferată dintre Budapesta și Bruck s'a întâmplat zilele trecute, din nebagare de seamă, o ciocnire grozavă de trenuri, care a costat și vieți de om. Înspre ziua sosită în gara Tatato un tren de marfă, care venia dela Budapesta și avea să plece spre Graz (în Stiria-Austria). În același timp se apropiau de gară alte două trenuri, unul venind dinspre Viena, iar celalalt tot dela Budapesta. Nefiind destul loc în gară pentru primirea celor trei trenuri, s'a dat ordin să între în gară numai trenul, care venea dela Viena, iar acela, care venia dinspre Budapesta, să mai aștepte până la plecarea trenului, care mergea la Graz. Mecanicul trenului, care venia dinspre Budapesta, n'a observat semnalul de oprire și mergea spre gară cu mare iuțeală. Deodată se întâmplă ciocnirea cu trenul din gară, care fu prefăcut în bucăți. Au murit doi oameni, slujbași de tren, și sunt răniți greu alți 12. Intre cei răniți mai greu e și mecanicul, care n'a observat semnalul, căci în căderea lui de pe locomotivă, roatele i-au tăiat amândouă picioarele. Pagubele trec preste 500 mii de coroane.

Un profesor de seminar teologic ca hângher. În Rusia nu sunt hângheri plătiți de stat, cum avem de pildă noi pe cel din Budapesta, care, decâte-ori trebuie să fie spânzurat vr'unul condamnat la moarte, vine în orașul, unde se află închis cel condamnat. În Rusia se înștiințează de bună voie celce vrea să spânzure pe cineva și drept plată i-se iartă din pedepsă. Se povestește, că starețul unei mănăstiri din

Moscu (vechea capitală a Rusiei) a fost dat afară din slujbă, pentru că s'a dovedit, că a făcut multe ticăloșii. Cercetându-se mai deaproape trecutul lui, s'a aflat, că el a fost odată și hângher de bună voie. În Chieff, unde acest stareț fusese profesor de teologie, aveau să fie spânzurați niște revoluționari. Hângherii, cari sunt foarte desprețuiți în Rusia — ca de altminteri pretutindeni — poartă în răstimpul slujbii lor fața acoperită cu o mască roșie. Unul dintre revoluționari smulse hângherului masca de pe obraz. Și ce să vezi? Hângherul de bună voie era profesorul de teologie Gnievuseff, care a ajuns apoi stareț la o mănăstire din Moscu.

Cărți și reviste.

Revista „Lucașăru” Numărul jubilar al revistei „Lucașăru” va apărea de sărbătorile Crăciunului. Acest număr va cuprinde articole, povestiri și poezii de următorii: I. Agârbiceanu, I. Borcia, Ilariu Chendi, M. Cunțan, Silv. Dragomir, Dr. On. Ghibu, Octavian Goga, I. Gorun, St. O. Iosif, I. I. Lăpădatu, Dr. Sextil Pușcariu, Dr. P. Roșca, M. Sadoveanu, V. Stanciu, Oct. Tăslăuanu, D. Tomescu și alții. În acest număr se începe romanul „Povestea unei vieți”, de I. Agârbiceanu. Subiectul romanului e luat din viața ardeleană și e unul dintre cele mai bune romane, cari s'au scris la noi. În numărul prim va mai fi o reproducere artistică în color, reprezentând o madonă de a lui Raffael, o caricatură și cronici vesele. — Numărul jubilar al revistei „Lucașăru” va fi deci de toată frumusețea și se va trimite ca număr de probă. Cei ce doresc să-l aibă sunt rugați să trimită administrației „Lucașăru” suma de 50 bani. Numărul prim se tipărește numai în 5 mii de exemplare. Publicul să grăbească deci cu comanda. Revista „Lucașăru” în viitor va apărea săptămânal după stil vechiu. Red. și adm. revist. „Lucașăru” Sibiu (Nagyszeben). Abonamentul este: pe un an 20 coroane. Pentru preoți, învățători și studenți: pe an 16 cor., o jumătate de an 8 cor.

Cel mai potrivit dar de sărbători pentru copii. Atragem atenția părinților și învățătorilor asupra *Bibliotecii tinerețului*, dată la iveală de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, din care bibliotecă au apărut până acum următoarele opt broșuri:

1. *Puiul*, povestire de Ioan Al. Brătescu Voinești. — 2. *Vestitorii*, povestire de Mihail Sadoveanu. — 3. *Meșterul orb și Lumînțerică* de Const. Negrazzi. — 4. *Darul lui Christos și La jereastră* de Ioan Popovici-Băpăteanu. — 5. *Doi călărași*, povestire de C. Sandu-Aldea. — 6. *Doi bătrâni*, povestire de Ioan Agârbiceanu. — 7. *Tușa Oana*, povestire de Ioan Agârbiceanu. — 8. *Balaurul cu șapte capete*, poveste de Petre Ispirescu.

În această colecție s'au luat, cum se vede după numele autorilor, numai piese alese, aflate ca potrivite pentru tinerime de Secția școlară a Asociațiunii. *Prețul unei broșuri este numai 6 bani; întreaga colecție costă deci 48 bani.*

Biblioteca tinerețului se află de vânzare la toate librăriile și tipografiile românești din patrie. Ceice vor comanda di-

rect dela biroul „Asociațiunii” (Sibiu Str. Șaguna Nr. 6) cel puțin 50 de serii de câte 8 exemplare, vor primi un rabat de 25%. Seria se va continua în cursul anului viitor. Sibiu, 17/30 Decembrie 1911.

Biroul Asociațiunii.

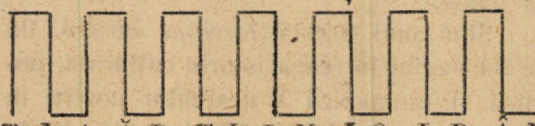
A apărut în București „**Calindarul Lumea Ilustrată**”, al cărui cuprins se află în inseratul din foaia de azi.

„**Călinarul Minervei**” pe anul 1912 a apărut. E foarte frumos ilustrat și redactat cu îngrijire, având un cuprins bogat și variat. Prețul Cor. 1.25, iar 10 bani deosebit pentru porto. De vânzare la Librăria „Foi Poporului”.

Găcitori.

De Chimu.

I.

R A S C A R D U A T N A O M I

 T I A A P T I L N I O L R A N

II.

Aurel
 Nicolau
 Nichifor
 Octavian
 Uliu
 Fabiu
 Eugen
 Romul
 Ioan
 Cornel
 Irinie
 Tit
 !

Din acestea nume să se estragă o salutare.

Intre deslegătorii acestor două găcitori se vor sorta 10 premii. Primul va fi o carte în preț de 5 coroane, al doilea de 3 coroane, al treilea de 2 coroane, iar celelalte deslegături bune se vor premia cu alte cărți folositoare.

Sortarea se va face numai între deslegătorii, cari au foaia abonată și au plătit prețul abonamentului cel puțin pe o jumătate de an înainte. *Termenul pentru trimiterea deslegărilor este: Duminica cea dintâiu după Bobotează (8/21 Ianuarie 1912).*

Numele premiaților, precum și al celor ce vor fi deslegat bine aceste găcitori, se vor publica după aceea în foaie.

Poșta Redacției.

Din lipsă de loc, răspunsurile dela poșta redacției din acest număr, — se amână pe numărul viitor.

Celorce comandă „Călinarul Poporului” le atragem atențiunea, ca să cetească bine condițiunile de vânzare dela pagina 10 a foii. Numai pe lângă acele condiții putem trimite călindare. Aci amintim din nou, că mai puțin de 10 exemplare nu putem trimite, decât dacă sunt plătite înainte, altcum costă prea mult poșta. De pildă: unul, două sau până la 5 călindare, plătite înainte, se pot trimite pe poșta cu marce de 5 bani pentru fiecare exemplar. Dela 5 exemplare în sus trebuie făcut pachet. Iar pentru pachete dela 1—5 chilo costă poșta 72 bani. Sau dacă cere cineva unul sau două călindare, ca să le plătească când le scoate dela poșta, încă trebuie făcut pachet. Acesta costă — până la 1 chilo — 55 bani, aproape cât și călindarele.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
 Editura și tiparul „Tipografia Poporului”.

ECONOMIE

Boalele vinului.

E frumos lucru butoiul sau chiar butea cu vin în pivniță. Și mai frumos e, când e vin din via ta și știi, că ai să iei bani frumoși coala la anul, când a mai îmbătrânit și-i crește și prețul. Păstrarea vinului e împreună însă și ea cu năcazuri, căci și vinurile își au boalele lor. Despre aceste boale vrem să povestim ceva cefitorilor nostri, căci acum e tocmai timpul potrivit, când omul se poate ocupa de ele.

De multe ori auzim spunând despre un vin, că are *gust de bute*. Iată de unde vine boala aceasta: unii oameni nu prea se pricep la curățirea vaselor de vin și lasă în buti drojdii, cari se lipesc de doage și se mucesc cu vremea. Fără a curăți bine vasul, toarnă apoi alt vin în el și acesta capătă gustul acela rău. Leacul e următorul: golim vinul cu gust de bute într'o bute curată și adăugăm drojdie de vin nou și bun. După aceea înclim vinul, apoi, după câteva zile, îl pritocim.

Mucigaiul sau floarea vinului e un început de boală, căci după el urmează înăcrirea vinului. Mucigaiul se formează deasupra tuturor vinurilor, dacă nu ținem vasele totdeauna astupate și pline bine. Se mai cere, ca vinul să fie ținut în pivnițe răcoroase.

La *înăcrire* sunt supuse mai ales vinurile, cari n'au mai mult de 6—8 centigrade alcool (spirt, tărie). Dar și acestea numai atunci, când vinul s'a așezat în bute după ce s'a prefăcut tot zahărul din must în alcool și când ajunge aierul mai cald la el. E știut, că alcoolul făcut din zahăr vrea să se prefacă în oțet. N'avem decât să punem un fedeleș de vin la căldură, și căpătăm cel mai bun oțet de vin. Prin urmare, ca să ferim dela început înăcrirea vinului, să grijim, ca el să fie pus în bute înainte de-a se fi prefăcut tot zahărul în alcool, iar butea să stea într'o pivniță răcoroasă. Dacă n'am avut grije dela început și vinul a început să se înăcrească, ne ajutăm în modul următor: Luăm boabe de grâu și le ținem la căldură, unde le stropim cu apă, ca să încolțească. Din grâul încolțit luăm ca o jumătate de chilogram, după cum e și mărimea butii, îl punem într'un săculeț de cârpă lung și subțire ca un cârnaț și-l vârăm pe vrană în bute. În modul acesta încetează prefacerea alcoolului în oțet, căci fermentul (materia dospitoare) din vin lucrează acum asupra grâului încolțit, ca să-l prefacă în zahăr. Iar puțina acreală rămasă în vin o îndepărtăm topind în puțin vin tartru neutru (se capătă în farmacie, apotecă) și adăugându-l vinului din bute. Tartrul acesta se împreună cu oțetul și cade la fund în formă de sare. Se poate de altminteri întrebuiți dela început tartru neutru.

Unii crâjmari păcătoși pun în vinul înăcrit rugină de plumb (litargă), care încă se împreună cu oțetul și formează un fel de sare. Dar sarea aceasta e otrăvitoare și ceice beau astfel de vin se îmbolnăvesc de stomac (inimă).

Vinurile cele roșii suferă uneori de *amărăciune*. Când simțim, că s'au amărit astfel de vinuri, adăugăm puțină drojdie de vin nou alb și o cățătime de vin tot nou; mai putem pune și zahăr pisat, care

să șteargă gustul amar, apoi astupăm butoiul bine și-l rostogolim, ca vinul să se amestece bine cu ceea ce i-am adaus. Vinurile, cari sufer de amărăciune, nu sufer de loc de înăcrire sau băloșire.

Vinurile slabe sufer une-ori de băloșire, așa că par cleioase. Cauza e, că au prea puțin alcool (sub 8 centigrade), adecă au avut prea puțină dulceață (zăhar), prea puțin tanin (o materie, care e și în scoarța stejarilor și se folosește la argăsirea pieilor) și prea puțin tartru. Dacă s'a îmbăloșit vinul, luăm cam 320 dramuri de sare de tartru (dela farmacie), le topim în 5 kilograme de vin bălos și le turnăm în butea cu vinul bălos, socotind-o de o sută de vedre. Dacă e mai mică, punem mai puțină sare de tartru, potrivit cu cantitatea vinului din bute. Apoi amestecăm bine vinul, fie cu o bătă lungă, pe care o vâram pe vrană, fie rostogolind, de se poate, butea.

A apărut

Călimdarul Poporului pe 1912.

Anul acesta dovedește și mai mult ca în trecut, că „Călimdarul Poporului“ este cel mai bun, cel mai bogat, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Preste 50 de icoane alese și frumoase, de-ale bărbaților noștri frunțași, porturi, icoane dela serbările jubilarie ale Asociațiunii, împodobesc paginile lui. O icoană mare, colorată, care poate fi podoaba oricărei case românești, ne arată pe toți președinții, cari au fost în fruntea Asociațiunii noastre. Mai cuprinde Călimdarul nostru două icoane, de cari nu s'au mai văzut la noi: porturi românești, de bărbat și femeie, de pe la anul 1650. Sunt după niște fotografii a-nume făcute de pe o carte tipărită acum 250 de ani.

Ce privește celalalt cuprins al lui, am avut grije să facem din Călimdarul Poporului o carte de folos, pe care oricine să o păstreze cu drag și după ce i-a trecut anul. Văzând spre marea noastră bucurie, că poporul nostru nu se mai mulțumește cu un călimdar sec de câteva pagini, am dat o bogată materie pentru învățatură și petrecere.

În anul acesta, pe lângă partea calendaristică obișnuită, am refăcut partea despre poștă și telegraf astfel, încât oricine să se poată lumina numai decât, când are trebuință de sfat în privința aceasta.

Lista târgurilor încă am îndreptat-o astfel, încât oricine poate găsi numai decât târgurile de cari se interesează. Sunt făcute atât după luni, cât și după comune. (Târgurile după comune poartă și însemnarea târgurilor de vite cornute, de oi, de porci și de cai, cum n'au mai fost până acum.

Poezii frumoase de domnia O. Goga (Doina), I. U. Soricu (Doina), V. Eftimiu (Traian și Decebal), o mulțime de poezii populare, glume, sfaturi, pilde, cugetări, vorbe înțelepte împestrează paginile. Frumoasă e poezia La horă de colaboratoarea noastră, doamna Maria din Ocna, precum și Cântecul Țăranului. Dăm și o anecdotă nouă de T. Speranță.

Istoria unui pocăit de părintele I. Agârbiceanu va lumina pe mulți despre prefăcătoria așa numiților pocăiți, acești lăpădați de legea noastră strămoșească. Dintre bucăți mai amintim: Asociațiunea,

Președinții Asociațiunii, biografia d-lor Coșma, Andreiu Bârseanu, Vasile Suciu, Aurel Vlaicu, Dr. Iuliu Maniu, Iacob Murășan (cu fotografiile lor), o povestire frumoasă Voia Domnului de Mihail Sadoveanu, Otrava beuturii, Școala de industrie din Sibiu cu mai multe chipuri.

O bucurie și folos mare va pricinul cetitorilor călimdarului Advocatul poporal, în care dăm pe aproape 14 pagini sfaturi amănunțite

despre moșteniri și testamente

(Averea câștigată în tovărășie, Comunitatea averii, Zestrea, Dreptul de moștenire, Dreptul de moștenire al femeii, Desmoștenirea, Testamentul, Testamentul scris, Testamentul cu graiu viu, Revocarea (nimiră) testamentului, Impărțeala, Primirea moștenirii).

O poveste frumoasă despre Istoria neamului omenesc urmează unui articol plin de sfaturi despre Apărarea pomilor de omizi.

Și'n anul acesta Răvașul nostru dă pe 34 pagini întreaga istorie culturală, politică și economică a neamului nostru în anul trecut, fără de-a uita de întâmplările mai însemnate din străinătate.

Di Petrea Dascălul dă versuri drăguțe pentru icoanele de porturi românești cuprinse în Călimdar. La sfârșitul Călimdarului dl Petru O. Orlățanu își face Răvașul său în versuri.

Mulți s'au adunat anul acesta, ca să dea un adevărat Călimdar al Poporului. Cetiți-l și vă veți convinge!

Călimdarul e mult mai mare ca anul trecut. Cuprinde numai literatură de celtă preste 200 de pagini, iar cu celelalte publicațiuni se urcă la 350 de pagini. Prețul lui este însă tot cel vechiu, de: 20 cr. (40 bani) exemplarul, iar 5 bani pentru porto postal.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 20 cruceri bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de postă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 14 cr. (28 bani), dela 50 bucăți în sus cu 12 cr. (24 bani) unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adecă să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 15 Februarie n. 1912. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foi Poporului“. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plătirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 14 cr. acelora cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 15 cr. acelora cari comandă mai puține de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și poșta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

„Foaia Poporului“ cu numărul se află de vânzare în Sibiu — în tot decursul săptămânei — la Administrația foii, strada Măcelarilor Nr. 12, precum și în trafica și prăvălia de ziare L. v. Németh în strada Turnului (Saggasse) Nr. 12, iar pentru partea de sus a orașului în trafica și prăvălia de ziare H. Frank, strada Cisnădiei Nr. 36.

Localul de întrunire al Românilor din Sibiu și jur este Restaurantul Brote, pe promenada Bretter, unde se află mâncări și beuturi bune și ieftine.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra mașinilor și motoarelor de benzin dela fabrica Adam, al cărui reprezentant pentru Transilvania e dl Ioan Schieb, conducătorul Hotelului Bonfert din Sibiu. Vezi inseratul din foaia de azi.

Loc deschis.

Durerea de cap chinuitoare și insomnia provin de cele mai multe ori din mistuirea grea. Din rapoartele științifice ostragem, că apa naturală amară Franz Josef e folosită cu plăcere în clinica de nervi ces. reg. din Viena, pentru că apa Franz Josef și în doze mici folosită, înlătură cruțător desvoltarea multor morbururi. Să poote căpăta în farmacii și prăvălii de ape minerale.

Casa

din Sibiu, strada Turnului (Saggasse) Nr. 48, dimpreună cu localul de cărcimă, e de vânzare. Informații se dau acolo.

Pământ de vânzare.

În Sibiu, strada Turnișorului se află de vânzare un pământ potrivit pentru zidit. A se adresa în Sibiu, Ziegelgasse Nr. 3.

Concurs

La postul de cantor pentru biserica gr. cat. din Rășinari prin aceasta escriem concurs cu termenul de 31 Ianuarie st. n. 1912. Salariul este de 300 cor., cari se plătesc din „Casa bisericească“, plus venitele laterale computate în 50 coroane.

Doritorii de a ocupa acest post să și adreseze rugărilor oficiului parohial gr. cat. din Rășinari până la termenul numit. Dela concurenți se așteaptă să fie cântăreți buni și să cunoască tipicul.

Rășinari, în 4 Ianuarie st. n.

409 1—2

În numele curatoratului:

Pompiliu Simonetti,
paroch gr. cat.

Nr. 1618/1911 not.

406 1—1

Publicațiune.

Comuna Sărata dă în arândă prin licitațiune publică, pe durată de 3—6 ani, casa de locuit de sub Nr. 85, constatătoare din 2 odăi, 1 culină precum și din edificiile laterale aparținătoare și grădină, cu 80 cor. Prețul strigării în 20 Ianuarie 1912 st. n.

Licitanții au a depune ca vadiu 20% din prețul strigării.

Condițiunile detaliate să pot vedea în oarele oficiale în cancelaria comunală și notarială. Sărata, 25 Decembrie 1911.

Maximilian Budacu m. p., George Oana, m. p.,
not. subst primar.

69 33—

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI ȘI APĂ DE GURĂ

de vânzare la:

PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

Moșie de arândat.

Subsemnatul am pe hotarul comunei *Daia-română* o moșie de peste 100 jugăre catastrale, pe care voiesc a o arânda acum îndată. Moșia aduce un venit anual peste 12,000 cor.

Doritorii de a lua în arândă această moșie să se adreseze la **Simion Ispas** în *Daia-română (Oláhfalva)*.

Aviz.

Primesc un *cancelist* pentru a prevedea lucrurile mai mici fără îndrumări, pretinzându-se de altcum și dela dânsul cunoașterea limbii române și maghiare.

Reflectanții își pot ocupa locul, pe lângă condițiuni favorabile, imediat. **Dr. Mátyás Lázár**, avocat, *Sibiu* strada *Cisnădiei* Nr. 28.

De vânzare.

Subscribul vând un pământ de 700 □ stângini, pe care să află zidită la o parte și o casă mai mică. Cine ar dori să cumpere numai 200 până la 400 stângini încă se poate. A se adresa la **Petru Avrigean**, *Sibiu*, *Feldgasse* Nr. 14. 391 3 3

Doi învățăcei

În vârstă dela 13—15 ani, se primesc la **Constanța din Ban** curelar în *Sibiu*, strada *Petru Poporului* (*Schmidtgasse*) Nr. 7. 350 3 3

Se pot cumpăra

26 acții de-ale institutului „*Secășiana*” din comuna *Ludeșul mare* și sub prețul nominal.

Doritorii să se adreseze la administrația „*Foii Poporului*”, de unde vor afla adresa respectivului vânzător. 396 2 - 1

O casă

cu curte, grajd, șură și grădină, se află de vânzare în *Sibiu*, *Rideligasse* Nr. 38. 393 2-1

O fată tină

și inteligentă, care știe să conducă o gospodărie, dorește a intra la o familie cultă românească ca gospodină sau lângă copii. Ofertele sub titlul „*O tânără*”, sunt a se trimite la administrația „*Foii Poporului*”, de unde se vor adresa respectivei.

Nu uita

stimate cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „*Foia Poporului*”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Piese de teatru

de **Emanuil Suciu**

potrivite pentru a fi reprezentate la sate:

„*Nunta Țiganului*” comedie originală într'un act, scrisă în versuri, prețul 60 fil

„*A plecat la târg*” dialog comic 30 fil.

„*Țiganul în căruța*” dialog comic scris în versuri ediția a III-a 20 fil.

„*Țiganul călănă*” comedie originală într'un act, scrisă în versuri ediția a III-a prețul 30 fil.

Să pot procura dela „**TIPOGRAFIA POPORULUI**” din *Sibiu* precum și dela autor în *Magareiu* u. p. *Bürkös* (N.-Küküllő vm.) trimiteți prețul înainte, plus 5 fil. pentru poșta după un exemplar.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții (comitatul Sibiu).

Primește depuneri spre fructificare atât la centrală cât și la filială din *Alba-Iulia* cu 5%.

Pentru depuneri dela 5000 cor. în sus cu termen de abdicere mai lung solvește la filială 5½% interese iar la centrală dela 10,000 cor. în sus în aceleași condiții 5%. Interesele neridicate se capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atât la centrală cât și la filială acoardă împrumuturi pe cambii, pe hipotecă replătibilă în rate, pe obligațiuni cu cavenți, credite de cont-curent cu asigurare hipotecară sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile. 314 6—10

Mijlocește cumpărări, vânzări, arândări și partelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește tot felul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

Filiala din *Alba-Iulia* s'a inactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada *Vințului* Nr. 1 (*Alvinczi* uteza 1 szám) lângă firma **Misselbacher**.

Direcțiunea.

Tot felul de tipărituri
moderne

execută ieftin, grabnic și conștientios

„**Tipografia Poporului**”

SIBIU

strada *Măcelarilor* Nr. 12.

Ilustrate de **Crăciun și Anul-Nou**

precum și

DIFERITE ILUSTRATE FRUMOASE

în mare alegere și cu diferite prețuri.

TOT FELUL de BILETE de VIZITĂ

în cel mai modern stil.

HARTIE de EPISTOLE

în diferite prețuri și calități.

BILETE de CUNUNIE

dela cele mai simple până la cele mai fine.

La „**Croitoria Universală**”

I. PETRASCU

Strada *Cisnădiei* Nr. 30. SIBIU. Strada *Cisnădiei* Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția internațională de modă
Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.

Premiat:
Expoziția universală din
Roma 1911
Grand Premio și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română!

292 83—

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*.)
 24 Decembrie: Chișineu.
 25 Decembrie: Boroșineu, Siuc-Sepviz.
 26 Decembrie: Cocmani.
 27 Decembrie: Chezdi-Oșorheiu, Co-halm, Debrețin, Sibiu.
 28 Decembrie: Cluj, Hadad, Iieș-falău în Secuime, Iernut, beș, Ciuc-Cosmaș, Crișul săsesc, Ghiala-cuta, Huedin, Roșinău.
 31 Decembrie: Capolnaș, Sântămăria de piatră, Vinerea.
 1 Ianuarie 1912: Deva, Lăpușul românesc, Lupșa, Șilimegi.
 2 Ianuarie: Criș, Făget.
 3 Ianuarie: Crasna: Fântâna (Hideg-4 Ianuarie: Giula, Murăș-Oșorheiu.
 5 Ianuarie: Corond, Ormeniș, Vajda-Recea.
 6 Ianuarie: Iliia, Lăpușul ung.
 7 Ianuarie: Buza, Jimborul mare, Sar-mașul mare.
 8 Ianuarie: Bațon, Silvașul de sus.
 9 Ianuarie: Baia mare, Cal.
 10 Ianuarie: Luna.
 În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgu-sile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Prețul bucatelor

In SIBIU la 2 Ianuarie st. n.:

Grâu	Cor. 16,— până 18,—	de hectolitru
Orz	13,60	" 14,40 "
Secară	10,—	" 11,— "
Grâu	6,—	" 7,— "
Orz	4,60	" 10,40 "
Secară	2,80	" 8,60 "
Grâu	18,—	" 20,— "
Orz	86,60	" 36,60 la 100 chilo
Secară	35,80	" 35,80 "
Grâu	34,60	" 34,60 "
Orz	170,—	" 176,— "
Secară	180,—	" 184,— "
Grâu	56,—	" 62,— "
Orz	76,—	" 84,— "
Secară	100,—	" 100,— "
Grâu	64,—	" 64,— "
Orz	4,80	" 7,40 "
Secară	8,—	" 9,— la met. cub
Grâu	7,—	" 7,10 "
Orz	2,20	" — la litru
Secară	2,18	" 2,0 "
Grâu	1,40	până 1,18 la chilo
Orz	1,80	" 2,— "
Secară	1,20	" 1,80 "
Grâu	1,40	" 1,92 "
Orz	—,67	" 1,— "
Secară	—	" — "
Grâu	—,80	" 1,20 "

In BUDAPESTA in 3 Ianuarie st. n.:

Grâu de Tisa	78 chilo	Cor. 11,5 până 11,75	la 50 chilo
Orz	78	11,67	11,85
Secară	80	1,77	1,95
Grâu	9,87	10,10	"
Orz	9,25	9,65	"
Secară	9,40	9,85	"
Grâu nou	8,40	8,85	"
Orz	172,—	până 176,—	la 100 chilo
Secară	148,—	168,—	"
Grâu	146,—	până 190,—	la 100 chilo
Orz	116,—	146,—	"
Grâu	1,60	până 1,67	la chilo
Orz	1,60	1,80	"

Prețul banilor in 2 Ianuarie n.

Grâu	Cor 11,30	vândut 11,37
100 Lei, hârtie	94,50	94,90
100 Lei, argint	98,—	94,50
100 marce, aur	20,70	21,10
1 funt sterlingi englezești	23,88	24,68
100 marce, aur	117,25	117,65
100 hârtie	117,25	117,65
100 marce	19,12	19,10
100 Buble rusești, hârtie	253,10	255,50
100 " argint	243,—	245,—

Atențiune!

Cine vrea să vândă unui român un loc cam de 400 stângini părați, în Sibiu sau în nemijlocită apropiere de Sibiu, să adreseze oferta de vânzare sub inițialele „S. la administrația „Foaia Poporului“. Prețul și poziția locului C. se spune.

A apărut:

Călindarul „Lumea Ilustrată“

pe anul 1912 și conține:

România în anul 1911 și consiliul de miniștri. Statele străine. Semicentenarul din Iași. Manevrele regale. Desvelirea monumentului „Mihail Eminescu“ la Galați. Teatrul la noi de „Emil Fagure“. Luptătorii (nuvelă). O dramă judiciară din vremea veche. 1812 (articol scris

cu ocazia centenarului luptelor lui Napoleon în Rusia). Generalul Noghi în fața mormântului împăratului Napoleon I la domul invalizilor în Paris. La cușca maimuțelor. Călăreț și marinar de „Julius I. Roșca“. Hanul crimei și fiul său de Maxim Gorki. (Fie care părinte să citească acest articol!!!). La întrecere cu soarta (o epizodă din viața unui Cheférist). Dispozițiuni testamentare despre toți banii din lume. Fie care articol este împodobit cu o mulțime de ilustrațiuni artistice, în total 206 ilustrațiuni. Patru bonuri de premii.

Prețul calendarului „Lumea Ilustrată“ este 1.50 lei și se află de vânzare la toate librăriile și la editorul Ig. Hertz, București. 386 2—3

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4%, pe lângă anunț cu 4 1/2%, iar depuneri mai mari cu 5%. Depuneri și ridicări să pot face și prin Cassa de păstrare postală. Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă împrumuturi:
 pe cambii
 pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități
 pe obligațiuni cu caventi
 ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).
 Dobânda variază între 8% și 6% după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.
 Schimbă adevă cumpără și vinde ori-ce fel de monede străine cu cursul zilei.
 201 13—20
Direcțiunea.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)
 Strada Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în deposit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco. Comande prin postă se efectuează prompt și conștientios. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie.

Prima neguțătorie mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“.

Fabrică de licheruri și ferbătorie de rachiuri. Mare neguțătorie de rachiuri de Drojdii, Treveré și Prune.

Specialități: Țuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri Iamaica direct importate.

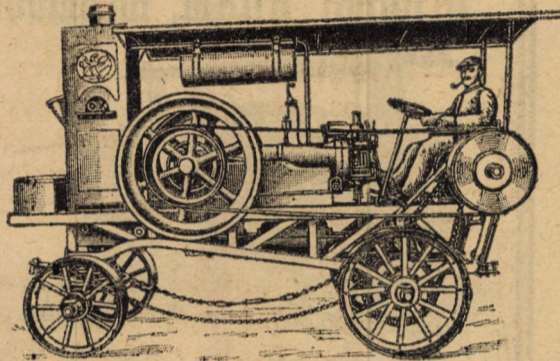
Korányi Viktor

Representant general al fabricii engleze de motoare

„Campbel” și al fabricii suedeze „Bergsund”

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. sz.

Nou!
Nou!

Nou!
Nou!

Fabrică specială de motoare cu benzină și automotoare

La toate încercările dovedite cele mai bune.

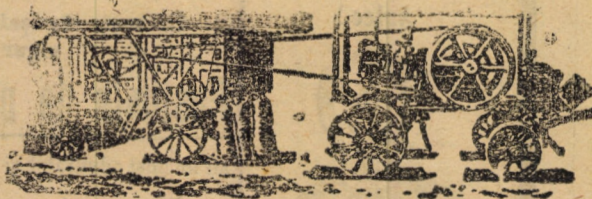
Samăna, treeră, mână
și trage orice greutate

Montarea, demontarea și sistemul motoarelor sunt dovedite ca cele mai bune, cele mai solide și fără concurență.

Socotiți! Dacă pe an numai 6 săptămâni treeră și 12 săptămâni samăna cineva cu motoarele acestea și-a scos prețul cât a costat motorul. Samănatul dintr'o zi aduce venit aproximativ de 120—150 cor. sau socotind samănatul și imblătitul dintr'un an cu aceste motoare aduce venit dela 12—18000 cor. anual

Sporul motorului se poate vedea și la marele agricultor Puztai Ferencz în Szentes.

Motoare stabile

cu benzină, ulei și aburi.

Noutate! Sistemul de motoare cu aburi »Campbel« întrebuințate un cias cu putere de un cal abia cosă un filer.

Catalogul se trimite gratis la cerere.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrala în Cluj (casa proprie)

Strada Vesselényi Miklós 26.

Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acț. K 400.000
 Fonduri de rezervă „ 290.000
 „ Fonduri culturale și de binef. „ 15.000
 „ Depuneri spre fructific. peste „ 2.300.000
 Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 5%, 5 1/4%, 5 1/2% și 6% după sume și stabilitate; iar dela corporațiuni, în condițiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subscrieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8%. Acordă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acordă împrumuturi de Cont-curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă, cu 6% și 7%.

„Economul“ ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind, Măcișul Ung., Gădălin, Ugruș, Ciachi-Gărbău Feiurd și Cuzăplac.

„Economul“ mijlocește cele mai estine asigurări pe viață și contra focului.

Instituții principale de binefacere:

1. Masa studenților academiei „Dr. Aurel Mureșian“.

2. Ambulanța „Ioan Petran“ pentru clienții țărani bolnavi.

3. Serviciul gratuit de informații de drept pentru țărani. 373 2-2

Cine știe ceva?

despre o femeie cu numele Ana Bugneriu dela Ruja, u. p. Agnita (comitatul Sighișoara)? Respectiva s'a depărtat din comuna natală acum 22 de ani, de când ea n'a mai scris nimic neamurilor, iar acasă încă n'a mai venit. La depărtarea ei era fată mare, în etate de 18 ani. Dacă respectiva ar trăi pe undeva, e rugată a scrie unchiului ei Ioan Bugneriu în Daia (lângă Sibiu). Tot asemenea rog și pe aceia a mi scrie, cari ar ști ceva de aceasta fată depărtată de-acasă.

594 2-3

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândesc pretutindena, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI“.

Informații să dau și comanda să primesc la administrația FOAIA POPORULUI.

Vinuri bune vechi ardelenesti

se află de vânzare în cantități și mai mari, pe lângă prețuri moderate, la

Ieronim Spornic, 322 21-8

în Sibiu, strada Zeughofplatz Nr. 13.

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19 1. Sommergasse 1. In Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Cenei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteriței și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Bebeșul-săsesc, farmacia Lederhilger: Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindena apiat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimit sticlă cu 5 cor. 80 fl. franco. 56 19-

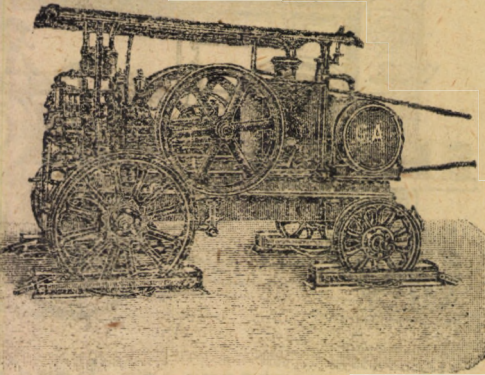
Mașina de cusut din recolul al 20-lea.

Cumpărați din prăvălii numai dela
 — firma noastră și dela agenți. —

SINGER Co. mașină de cusut societate pe acții.

La cerere primește ori cine gratis un catalog despre instruirea cusutului pe albituri.

Original ADAM, locomobile patentate pentru benzin.

Dela 1 până la 20 puteri de cai, pentru mâna rea mașinilor de îmblătit și atfelul de mașini economice.

Motoare stabile dela 1—100 puteri de cai, pentru mori, fabrici și tot felul de întreprinderi. Cea mai ieftină putere, absolut sigur, fără pericol și fără miros. Spese de 3 până la 4 fileri pe o oară de putere de cal. Motoare mici pentru mâna rea mașinilor cari se folosesc la pregătirea diferitelor nutrețuri și pompe de apă se vând foarte ieftin.

Ardere totală, nici o necurătenie, liber de fum și miros!

Condiții de plată foarte avantajoase. Cea mai mare garanție! Catalog frumos ilustrat gratis și franco.

GERHARD ADAM, fabrică de motoare, Wien IX/3.

Representanță generală pentru Transilvania și România:

Ioan Schieb, Sibiu, Hotel Bonfert.

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 107 40-

DREI-EICHEN-BRÄU

REGISTRIERTE SCHUTZMARKE

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Auleo!

Afurisita de tusa mă inneacă.

La tusa, răgușală și întrecinare ajută sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fl.

Depoul central:

farmacia „La palatin“
Budapest, VI., Váci körut. 17.

Trăiască

Pastilele lui Egger mă scapără iute.

In Sibiu să poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morseher, Carol Müller, E. Rummler, Karl Pissel, August Teutsch.

In Sebeș la Wilhelm Lederhilger și Ludvig Binder.

288 15-26

Biblioteca „Foi Poporului“.

Din Biblioteca „Foi Poporului“ au apărut până acum următorii numeri:

- Nr. 1. **Nichita Balica**, povestire istorică de Silvestru Moldovan și **Movila lui Burcel**, de V. Alexandri. Ediția III.
- Nr. 2. **Doine și strigături**, culese și întocmite de Nicolae Regman. Ediția III.
- Nr. 3. **Găsitul**, poveste de Emil V. Degan și **Punga cu noroc și căciula fermecată**, povestire orientală preluată de Silvestru Moldovan. Ediția III.
- Nr. 4. **Pomăritul**, sfaturi în formă de dialog, de Iustin Sohorca, înv. Ediția II.
- Nr. 5. **Ulisse**, regele din Ithaca, povestire istorică de Silvestru Moldovan.
- Nr. 6. **Ris și veselie**, anecdote și glume. Ediția III.
- Nr. 7. **Găcitur**, de Isidor Dopp, înv. Cu un adnex: **Glume**. Ediția II.
- Nr. 8. **Edip**, nenorocitul rege din Teba și alte întâmplări din vechime, povestiri istorice de Silvestru Moldovan.
- Nr. 9. **Poezii populare și povești**, greblete și netezite și la lume împărțite, de Parteniu Giurgescu.

Fiecare număr costă 20 bani, iar pentru postă este a se trimite 5 bani deosebit de fiecare carte (număr).

Alte numere în pregătire.

Magazinul de făină

a lui

Petru Moga

SIBIU, strada Gușteritei Nr. 81
(aproape de gară)

și

[397] 2—

SIBIU, strada Sării Nr. 23.

recomandă pe sfintele sărbători

făină foarte bună și mai ieftină ca ori unde.

Vând și cu sacul comercianților, pe lângă preț redus.

Rugându-mă de cercetare, semnez

Cu toată stima

PETRU MOGA

franzelar și negustor de făinuri.

Prețuri de minune!

Haine pentru domni
și băieți

Costume pentru copii

vindem în luna aceasta cu prețuri foarte reduse.

Eduard Elias & Moritz Deutsch

SIBIU Piața mică Nr. 13

Vinuri de masă escelente,

litra cu 52 și 60 fleri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria de vinuri

57 52—

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezului 20.

„AJUTORUL“, societate pe acții Filiala Medias

Aducem la cunoștința Onoratului public, că „AJUTORUL“, societate pe acții din Șeica-mare, a deschis cu începutul lunii Noemvrie 1911

O filială în Medias

care se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. In special:

1. Primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese:

dela Coroane	1— 500	5%
„	500—1000	5 $\frac{1}{2}$ %
„	1000 în sus	6%

fără nici o detragere, solvind și darea după interese.

2. Acoardă împrumuturi: pe obligațiuni cu caventați, pe cambii, lombard, hipotecă, cu interese de 7—8%.

Filiala „Ajutorul“ din Medias își are localul în vila G. Morscher din Piața mică.

Rugăm pe cei interesați, ca în afacerile de bancă ce le vor avea să se adreseze cu toată încrederea, asigurându-i de serviciu prompt și culant.

„AJUTORUL“, soc. pe acții
Filiala Medias

345 9—10

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid.

„Mugurul“ însoțire economică Elisabetopol
(Erzsébetváros Kis-Küküllő vm).

ALTOI DE VIIE

Calitate distinsă pe lângă celea mai moderate prețuri. Soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină. — Se află de vânzare la

Insoțirea economică „Mugurul“ Elisabetopol
Erzsébetváros

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă. Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată! — La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români, sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele.

Români replantați-vă viile cu altoi dela firmă Română.

Români, trimiteți altoii la cursul practic de altoit.

În America unicul Depozit de cărți românești este Biblioteca Română în New-York

65 St Marks Place.

145 86—

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Canada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituțiuni române care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în România și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente muzicale; fonografe, gramafone, plăci și tuburi cu cântece românești, ceasornice de tot felul, giuvaericele, mașini de scris, preparațiuni farmaceutice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adăugând marcă pentru răspuns. — „Biblioteca Română“ primește și mijlocește și trimiteria de abonamente pentru „Foaia Poporului“.

Dela „Biblioteca Română“ se poate comanda și „Călimdarul Poporului“ pe 1912.

CAROL GÜRTLER

lăcătuș de artă și construcții

Sibiu, strada Gușteritei Nr. 26

recomandă onoratului public interesat atelierul său, unde se execută tot felul de lucrări ce se țin de bransa lăcătușeriei.

Afară de aceea la mine se află totdeauna în depozit

cuptoare de ori-ce mărime și cu diferite prețuri. 48 45—52

Sprînjînîi industria națională!

OPINCI

de ori ce calitate precum și **plei întregi pentru opinci** se află
22 9-6 de vânzare la

Ioan Grecu 370 5-
măiestru pielar în **Porcești** (Verestorony).

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stofe de toamnă și iarnă
în mare asortiment

noutățile 59 52-

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domnii preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

344 8-24 **Milhoane**

folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, sîngelui, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu
lui „Trei brazi“

6050 atestate dela medici și privați,
întărite prin notarul public,
garant ază succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.

Se capătă în toate apotecele, droguerile și
prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Marcă de scutire »Anker«

Liniment. Capsici comp.,

(343 9-42) Inlocuitor pentru

Anker-Pain-Expeller

este un l-ac de casă valorat de mult, care
să foloseșe do mulți ani ca fricțiune sigură
la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în șatule cu marca de scutire »Anker« și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fil. C. 1'40 și C. 2.— să capătă aproape la toate farmaciile. Depozit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
: „Leul de aur“ în Praga. :

Elisabethstrasse Nr. 5 neu.

Serviciu solid, prompt și conștientos.

PRIMA FABRICĂ

transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și încălțușerie de artă și construcție

instalată cu forță electrică

11 26-30

E. PURECE, Sibiu--Nagyszeben
Strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 19.

Cataloage de prețuri gratis și franco.

Picioare pentru pomul de Crăciun

execuție elegantă.

Ținătoare de lumini pe pomul de Crăciun.

Unelte și fereștraie de taiat scândurele
pentru copii.

Aparate de fert pentru copii.

Aparate pentru gimnastică și legănușe.

Săniuțe pentru sport și alte săniuțe pentru copii.

Scutitoare de egalatiune la patinat și
cuie de gheață.

Clopoțele și zurgălauă pentru sănii.

Șini pentru sportul cu ski.

Aparate de fierț din aluminiu și nichel curat.

Diferite patine

noutăți în execuție elegantă.

CAROL F. JICKELI

Sibiu — Alba-Iulia.

Numai

în

Warenhaus

(magazinul de tot felul de mărfuri)

Grünberger

SIBIU, strada Cisnădiei

cumpără Dumniata

365 7-52

**haine pentru dame,
domni și copii**

bluse, rocuri, haine de dame pentru casă,
costume pentru dame

Grozav de ieftin!

Prețuri fixe!

393 2-3

Doi băieți

din familie bună se primesc ca *învățați* la *Ioan Borcia sen.*, ferar în Sălaj'e.

Contra tusei, răgușelei și catarului au efect mai bun 300 8-6

bomboanele Pemete ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem apriat bomboane de ale lui RETHY, fiindcă sunt multe imitații fără valoare.

x Carton 60 fileri.

Se cumpără numai bomboane Pemete-ale lui RETHY!

Viță altoite de vie

Le sortare conștiențioasă, recunoscută în [337 8-] țara întreagă

Port-altoi americani
deplin dezvoltate și crescute în teren deluros,

Vițe nobile europene,
la cele mai bune soiuri de vin și de filerorii și pentru struguri de masă

liferază cu prețuri moderate

Prima pepinieră viticolă ardeleană alui

Mihail Ambrosi
la Mediaș (Medgyes Nagyküküllőmegye).

Prietinul vișierului, catalog al soiurilor și prețurilor se trimite la cerere ori și cui gratis și franco. Fiește cărei comande se alătură instrucțiune ilustrată pentru plantare și îngrijirea vișilor nouă.

Institutul de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5. **SIBIU** Strada Cisnădiei 5.

60 52 - recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premiul recunoscut de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții
(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K 5 003,540 78	Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc K 119,839,992 - viață 11,020,266 -
Capitale asigurate pe viață achitate	4.834,801.12 4 571,035.31	Fonduri de întemeiere și de rezervă	2.428,317 -

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile. Persoane versate în Acuisiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.

Sâmbătă până la 4 oare după amiază închis

Grozav de ieftin

Vânzare de Crăciun!

Ieftinătatea fără margini, care se află la mină în anul acesta, poate îndemna pe ori și cine, ca să facă o **cumpărare de ocazie**. De aceea Vă rog, ca înainte de ce faceți cumpărările pentru Crăciun, să cercetați depositul meu.

Mare alegere în **batiste de buzunar, cravate, albituri pentru domni și dame, perdele** pentru ferestri, tepiche și diferite **șurte**, noutăți în **bluse, rochi, jupon și haine reform**.

Mare ocaziune

de a cumpăra **stofe pentru dame**, lățime dublă **40 cruceri, mătasă Lușin** în toate colorile **55 cr., rochi Cloth elegante fl. 1.85, șurte** de spălat pentru copii **25 cr. șurte Cloth 40 cr. popeline de mătasă** lățime dublă **fl. 2.50, mânus glacé 75 cr., căptușite 95 cr. IANICA** în toate colorile. **Gulere pentru domni 15 cr.** și încă alte 100 articole, potrivite pentru prezenturi de Crăciun.

Atențiune! La orice cumpărare în **gulere de b'ană și mufuri**, care se va face la mină, se cruță până la 40% față de prețurile obișnuite. **Resturi** în barchete, stofe și alte mărunțisuri cu prețurile de cumpărare.

Abr. Schlesinger
Sibiu, **strada Urezului Nr. 7.**

Prețuri ieftine fără concurență!

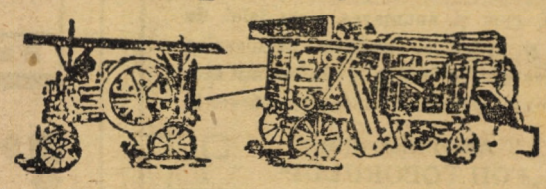
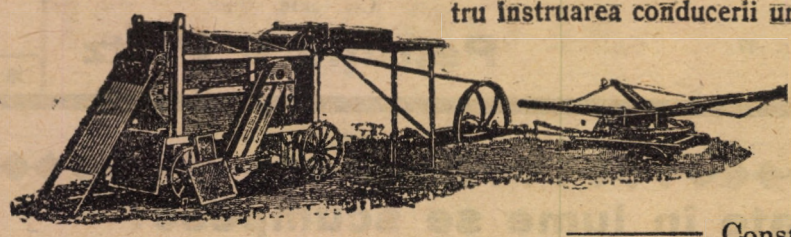
Principiul meu: Câștig puțin la vânzare multă!

Încă nu a mai fost așa prețuri ieftine ocazionale!

Frații Gömöri Magazin dela fabrică pentru mașini economice * **Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.**

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de îm-blătīt cu motor în timpul de acum. Pentru instruarea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un **montaj**.

Mal departe recomandăm economilor mașini de sămănat, construcția cea mai nouă, tăvăluguri pentru sdrobitul pietrișului și tot felul de mașini economice, apoi mașini pentru fabricarea de cărămidă, țiglă de coperit, țiglă de ciment pentru coperit, alte mărfuri de ciment, precum și forme de fier pentru fabricarea de țevi de ciment și țevi la fantăni și mașini pentru spargerea pietril.

Construcția cea mai nouă.

Vârtejuri de îmblătīt și curățīt, cari merg foarte ușor, cu întocmirea în formă de sac, prin ceea-ce cu ajutorul a 3-4 cai, foarte ușor se poate îmblătīt.

Mașinile numite mai sus le liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, li cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin

83 41-52

ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesia mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Mașinile, cari au fost liferate prin firma **FRĂȚII GÖMÖRI**, au fost bine primite preste tot locul și sunt recomandate cu căldură la toți economii.

Catalog și preliminar de spese se liferă mite la cerere gratis.

Theodor Popescu

Sibiu, Piața mică 14

ofer onor. public român din loc
și jur diferite articole între cari

cravate, cămăși, gulere
cel mai nou facon etc.

Prețuri convenabile! Serviciu prompt
și eulant!

Mare alegere
in

vinuri albe și roșii

391 15— Prețuri moderate.

Oă vinurile sunt curate, se garantează

K. Wilh. Jikeli

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale pu-
blicității românești din provincie, m'am
hotărât să deschid în Budapesta birou
de informații și 24 47—

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile
insistate la ministerii și la alte foruri,
orice informații comerciale și în gene-
ral în orice cauză dau în răstimp de
2—3 zile ori și cui, rezolvând toate che-
stăile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vor-
besse în persoană cu referențial cauzei și
rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijloci comer-
ciali și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt,
informații detaliate.

— La aviz aștept la gară. —

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt
citate de mii de persoane de pretindena,
din toate țările și din toate cercurile sociale,
stăt inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel
mai potrivit organ pentru publicarea a tot
felul de inserate: pentru ocuparea sau cău-
tarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări,
cumpărări, deschideri de prăvălii și alte in-
stituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de
mărfuri și artieli ce trebuiesc persoanelor
singuratiche sau în familie. — Informații au-
pra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“.

Peste sărat

de tot soiul

precum și masline, țarama, icre, mărfuri co-
loniale, trimite cu 389 3—8

Prețurile cele mai ieftine

IOSEF HUTTMANN,

Telefon 437

Brașov.

Telefon 437

Banca culturală

instituit de credit
= și economii = „LUMINA“ societate pe acții
= în Sibiu =

Centrala: **Sibiu** = = = Capital social . . . cor. 600.000
Filiale: **Murășoșorhei** ♦ Fond de rezervă . . . 15.000
și **Tuda.** = = = Depuneri 1.250.000

Acoardă împrumuturi

pe cambii de prima bonitate și pe ipotecă cu 7%
pe cambii și obligații cu cavenți cu 8%

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:

cu 4½% cari se pot ridica fără anunț. 390 7—10
cu 5% cari rămân mai mult de ¼ an la instituit, și
cu 5¼% dela corporațiuni bisericești și dela 10.000 cor. în sus.

Pentru depuneri plătește instituitul darea.

Deponenții esteri pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depu-
nerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

DIRECȚIUNEA.

Deschidere de franzelărie.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public și a stimaiilor mei mușterii, că
fost-a mea franzelărie din strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 1 am strămutat-o în

Sibiu, strada Sării Nr. 23,

iar cu 15 Decembrie am deschis-o. Totodată aduc la cunoștință, că mi-am deschis deja
și o filială în strada Gușteritei Nr. 81, unde se află făinuri din cele mai renumite mori
cu vapor din Banat și Sibiu. Vând și liferez. deasemenea tot felul de pâne, franzele etc.

Rugând onoratul public pentru binevoitorul seu sprijin, semnez

Sibiu, în Decembrie 1911.

Cu toată stima

PETRU MOGA

380 4—

Mobile ieftine și bune

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Strada Sării 37. SIBIU (Nagyszeben) Salzgasse 37.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască
a cerceta, și fără a cumpăra,

Marea expoziție

de tot felul de mobile de artă și simple, care stă
zilnic spre vedere publică.

Se atrage atențiunea asupra

Atelierului propriu de sculptură și tapițerie de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. Orice
comandă se efacește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță
și cu prețurile cele mai moderate. 333 10—

Apelând la sprijinul On. public românesc, semnăm

Cu toată stima

Telefon Nr. 47.

Petruțiu & Platz

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai păpușii și chetele escutate în atelierul lui

Vasilie Ban la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc 181 34—

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a
mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos
chiria. De aceea el poate lifera păpușii buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN SIBIU, Strada Oanei (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

— Dumineca deschis până la 10 oare înainte de amiază. —

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUM.